Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2026. október 1., csütörtök

LXXVIII. évfolyam
221. (22381.) sz.

Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek **3⁰⁰** lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Bogányi Gergely közreműködésével

Budapesten lép fel a Marosvásárhelyi Állami Filharmónia

Fotó: Nagy Tibor

November 11-én a Marosvásárhelyi Állami Filharmónia a budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémián lép fel Bogányi Gergely világhírű zongoraművésszel. Akárcsak a bécsi és a berlini koncertet, ezt is a Maros Megyei Tanács és a Iunona Egyesület közösen szer-

Mezey Sarolta

vezi. Az eseményről a Kultúrpalota Kistermében *Péter Ferenc*, a Maros Megyei Tanács elnöke, *György Levente*, a filharmónia igazgatója, *Mihail Poruțiu*, a Iunona Egyesület társelnöke és *Remus Grama* hegedűművész, a filharmónia karmestere tájékoztatott.

(Folytatás a 4. oldalon)

Programokból ősszel sem lesz hiány

A polgármester elmondása szerint a vásár mára a közösségi élet szerves részévé vált, és a város lakói minden alkalommal nagyon várják.

2.

A zene a közös nyelvünk

Többek között ez volt az üzenete a múlt hét végén Nyárádszeredában megrendezett XVIII. nemzetközi kórustalálkozónak, amelyen egyben a jelenlegi női kar fennállásának 35. évfordulóját is ünnepelték.

10.

Szolgáltatásaink:
- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

OPTICA OPTOFARM

Marosvásárhely:
- Posta utca 3. sz.
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz.
- 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna).
- Rózsák tere 53. sz.
- Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara).
- Köztársaság tér 5. sz.

Szászrégen:
- Iskola utca 11. sz.

Szováta:
- Fő út 196. sz.

Telefonszám: +40-373-800-850

AKTUÁLIS

Tovább a bizonytalanságba

Benedek István

Precedens nélküli mélységet ért el a politikai válság a május óta már a második sikertelen kormányalakítási kísérlet szerdai parlamenti bukásával. Elvileg nyitva áll a lehetőség az előre hozott választások előtt, de az se vinne közelebb a krízis feloldásához, mint ahogy azzal sem lennénk kint a bajból, ha átment volna a kormány a bizalmi szavazáson.

A hatalmi játszmában ismét az elnök lép elő főszereplőnek azután, hogy már a második megbízott kormányfő kabinetje bukott meg a parlamentben. Miután a bizalmi szavazás kimenetele már szerda reggel borítékolható volt, többen felhívták rá a figyelmet, hogy az alkotmány lehetőséget ad az elnök számára a parlament feloszlatására és az előre hozott parlamenti választások kiírására, de nem kötelezi erre. Az elnök alkotmányos jogköreiről ebben az adott helyzetben valószínűleg legalább olyan parázs vita lesz a közéletben, mint amilyen szócsaták a törvényhozás két házának együttes ülésén lementek a bizalmi szavazás vitáján. De maga az elnök már előre jelezte, hogy nem akar előre hozott választásokat kiírni. Így az tűnik a tízpontos kérdésnek, hogy hány kormányalakítási kísérletet fognak még lejátszani, mire valaki érdemben elkezd foglalkozni azzal is, hogy itt egyáltalán nem mellékesen van egy ország szerény húszmillió adófizetővel, a tehetetlenség állapotában leledző intézményrendszerrel és a Holdról is látszó költségvetési hiánnyal. Lehet folytatni a hajtépést odafent, amíg a pártvezérek bőrfejűklubot is alakíthatnak, aztán a nyertesnek lehet vinni

(Folytatás a 3. oldalon)

naptár

OKTÓBER

1
CSÜTÖRTÖK

7:20 21:20
19:03 14:30

A nappal hossza: **11** óra **43** perc

Ma **MALVIN**,
holnap **PETRA** napja

Az év **274.** napja, hátravan **91** nap

Isten éltesse!

PETRA: latin eredetű női keresztnév, a Péter (Petrus – jelentése szikla) férfinév párja.

IDŐJÁRÁS

Napos
Hőmérséklet:
max.: .... **22 °C**
min.: ..... **2 °C**

VALUTAÁRFOLYAM

BNR: **2026. szeptember 30.**

1 €	**5,2785 lej**
1 $	**4,6474 lej**
100 Ft	**1,4406 lej**
1 g arany	**625,5299 lej**

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 65-ös iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

MEGYEI HÍREK

A helyi adók és illetékek második kifizetési határideje

A Marosvásárhelyi Helyi Adóigazgatóság a természetes és a jogi adóalanyok tudomására hozza, hogy a 2026-os évre vonatkozó épület-, telek-, gépjárműadó és illeték, illetve a hulladékszállítási különdíj második kifizetési határideje 2026. szeptember 30. volt. Késedelem esetén a határidőre ki nem fizetett adókötelezettségek összegének 1%-át számítják fel minden hónapra vagy a hónap töredékére, az esedékesség napját közvetlenül követő naptól az esedékes összeg kiegyenlítésének napjáig, ide értve mindkét napot.

Kiválthatók a diákbérletek

Szeptember 15-től a Marosvásárhelyi Közszállítási Vállalat megkezdte a 2026/2027-es tanévre szóló, kártya típusú diákbérletek kiállítását a Mihai Eminescu Művelődési Házban, a Nicolae Grigorescu utca 19. szám alatt munkanapokon 10–17 óra között. A diákbérlet igényléséhez a 2026/2027-es tanévre szóló iskolai igazolás benyújtása szükséges. A további személyazonosító okmányokat nem szükséges másolatban benyújtani, azokat a helyszínen kell felmutatni. A 14. életévüket betöltött diákok esetében személyazonossági igazolványt; a 14 év alatti diákok esetében a diák születési bizonyítványát és a szülő személyazonossági igazolványát kell felmutatni. A kártya ára 10 lej. A 2025/2026-os tanévre kiállított diákbérletek október 31-ig érvényesek.

Marosvásárhelyen folytatódik az ivartalanítás

Közel 700 kutyát és macskát ivartalanítottak Marosvásárhelyen az ingyenes kampány keretében. A program folytatódik, várják a gazdik jelentkezését. Időpontfoglalás: Noé Bárkája állatorvosi rendelő: 0365/738-824, Hikevet állatorvosi rendelő: 0771/280-345.

Azonosították a hőközpontban talált holttestet

Szeptember 25-én a marosvásárhelyi rendőrséget arról értesítették, hogy Marosvásárhelyen, a kövesdombi negyed egyik használaton kívüli hőközpontjában egy gyerekcsapat egy elhunyt férfi holttestére bukkant. A helyszínre érkező rendőrök megállapították, hogy az elhalálozást feltehetően áramütés okozta. A rendőrök által utólag végzett ellenőrzések során megállapították az elhunyt személyazonosságát. Egy 38 éves marosvásárhelyi férfiról van szó, aki augusztus 5-én távozott otthonából, ezt követően nem tért vissza, és családja nem tudott vele kapcsolatba lépni. A Maros Megyei Rendőr-felügyelőséget augusztus 20-án értesítették az eltűnéséről, ezt követően pedig az eltűnt személy felkutatása érdekében elvégezték a szükséges ellenőrzéseket. Az eset kapcsán a hozzátartozók nem járultak hozzá az eltűnés nyilvánosságra hozatalához. A vizsgálatok folytatódnak az esemény körülményeinek tisztázása érdekében.

Hírszerkesztő: Szer Pálosy Piroska

Bírságok illegális horgászásért

Az orvhalászat megelőzése a cél

Szeptember 27-én, vasárnap a radnóti rendőrség a Maros Megyei Rendőr-felügyelőség erdő- és halállomány-védelmi irodájának rendőreivel, valamint a Maros Megyei Vadász- és Horgászegyesület képviselőivel ellenőrző akciót szervezett az orvhalászat megelőzése és visszaszorítása, valamint az élővízi erőforrások védelme érdekében.

Az akció során a rendőrök mintegy 15 kilométeres szakaszt ellenőriztek Marosorbó, Maroscsapó, Radnót és Lekence területén.

Összesen 30 személyt igazoltattak, a feltárt szabálytalanságok miatt pedig 10 szabálysértési bírságot szabtak ki, összesen 3.000 lej értékben, a halászatról és az élő vízi erőforrások védelméről szóló 2024. évi 176-os törvény rendelkezései alapján. A feltárt szabálytalanságok között szerepelt a horgászati engedélyben meghatározott feltételek be nem tartása, engedély nélküli szabadidős horgászat, folyóvízen a gát alatti 500 méteres szakaszon történő horgászat, valamint a törvényben megengedettnél több horgászbot használata.

A hasonló akciók az elkövetkező időszakban is folytatódnak a halászati területen elkövetett jogellenes cselekmények megelőzése és visszaszorítása, valamint az élő vízi erőforrások védelme érdekében – tájékoztatott a Maros Megyei Rendőr-felügyelőség sajtóképviselője, Sabău Aurica. *(pálosy)*

Fotó: megyei rendőrség

Programokból ősszel sem lesz hiány

Visszatér a Street Food Fesztivál Szászrégenbe

A városközpontban lévő park Szászrégen egyik legközkedveltebb helyszíne. A nyár folyamán több szórakoztató és közösségépítő rendezvényt is ott tartottak meg, programokból pedig az ősszel sem lesz hiány.

A szászrégeniek a nyár elején a Központi parkban felállított óriáskivetítőn követhették figyelemmel a futball-világbajnokság mérkőzéseit, emellett pedig több zenés, szórakoztató rendezvényen is részt vehettek. Ugyancsak itt rendezik meg minden hónap harmadik hétvégéjén a helyi termelői vásárt, ahová a környék legjobb minőségű termékeit hozzák el az árusok.

A polgármester elmondása szerint a vásár mára a közösségi élet szerves részévé vált, és a város lakói minden alkalommal nagyon várják.

Fotó: Nagy Tibor

A Központi park az ősz folyamán sem csendesedik el. Október 9–11. között tartják a Helló, október nevű rendezvényt, amelynek keretében a helyi gyerekek feldíszítik a parkot, a szervezők különböző programokkal készülnek. Ezt követően, október 23–25. között ismét megrendezik a Street Food Festival nevű gasztrofesztivált, amely két évig anyagi okok miatt elmaradt. A fesztivál hangulatáról ezúttal helyi zenészek gondoskodnak majd. *(sz. v.)*

Tisztelt olvasóink, kedves előfizetőink!

Ezúton tájékoztatjuk Önöket, hogy belső újjászervezési és logisztikai okokból 2026. október 1-jétől a Népújság szombati lapszáma összeolvad a hétfőivel.

A lapot a posta – az eddigi gyakorlatnak megfelelően – továbbra is hétfőn fogja kézbesíteni, az olvasnivaló pedig egyetlen, összevont kiadásban jut el Önökhöz. Szerkesztőségünk mindent megtesz azért, hogy a hétvégi tudósítások, a legfontosabb hírösszefoglalók, a Múzsa és a Sport melléklet, a legkedveltebb rovatok helyet kapjanak ebben a közös lapszámban, így Önök a leglényegesebb információkról ezután sem maradnak le.

A logisztikai folyamatok optimalizálására azért van szükség, hogy a jelenlegi szállítási és gazdasági kihívások ellenére is biztosítani tudjuk a Népújság hosszú távú működését és az Önök által megszokott színvonalat.

Köszönjük megértésüket, hűségüket és azt, hogy továbbra is a Népújság olvasói és előfizetői körébe tartoznak.

A szerkesztőség

RENDEZVÉNYEK

Az örmény kultúra napjai Marosvásárhelyen

Október 9–11. között a Marosvásárhelyi Örmény-Magyar Kulturális Egyesület megszervezi a XVI. örmény kultúra napjait. A háromnapos rendezvénysorozat középpontjában olyan köztünk élő, erdélyi magyar örmény személyiségek állnak, akik gyökereiket őrizve napjaink társadalmi, gazdasági, politikai és művészeti életének aktív résztvevői. A rendezvénysorozat október 9-én 18 órakor kezdődik a marosvásárhelyi Kultúrpalota Kistermében. A nyitóesten a résztvevők olyan magyar örmény zenészekkel és művészekkel találkozhatnak, akik munkásságukban is őrzik, és továbbadják örmény örökségüket. Szombaton, október 10-én 10 órától a Studium Hub közösségi központban (Bolyai tér 15.) folytatódik a rendezvénysorozat, majd 17 órakor a Köteles Sámuel utcai egykori minorita templomban. 19 órától a vár Szűcsök bástyája ad otthont az Örmény gasztrokincs – örmény ételek és konyakbemutató című programnak. Vasárnap, október 11-én 10 órakor a Bolyaiak szobrától indul a tematikus kincskeresés örmény jellegű helyszíneken, ennek során a résztvevők játékos formában fedezhetik fel Marosvásárhely örmény vonatkozású emlékeit.

Az aradi vértanúkra emlékeznek

Az RMDSZ marosvásárhelyi szervezete október 6-án, kedden 17 órától megemlékezést tart az aradi vértanúk emléknapja alkalmából a Székely vértanúk emlékművénél. A megemlékezés mottója Damjanich János kijelentése: „Legyőztük a halált, mert bármikor készek voltunk elviselni azt”. A szervezők közös főhajtásra várják a marosvásárhelyieket a szabadság és a nemzeti összetartozás hősei előtt.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES: Benedek István
LAPSZERKESZTŐ: Vajda György

MUNKATÁRSAK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Gligor Róbert László, Kaáli Nagy Botond, Mezey Sarolta, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Sófalvi Szidónia, Szeredai Vivien, Szer Pálosy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Mátyus Beáta. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. • Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujsag.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000076
ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

Elutasította a parlament a Siegfried Mureşan miniszterelnök-jelölt által javasolt kormány beiktatását

Elutasította a parlament a Siegfried Mureşan nemzeti liberális párti (PNL) miniszterelnök-jelölt által javasolt kormány beiktatását a szerdai bizalmi szavazáson.

A PNL, a Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USR) és az RMDSZ politikusaiból álló kabinet beiktatásához a képviselők és szenátorok több mint felének, 233 törvényhozónak a támogatására lett volna szükség, de a Mureşan-kabinetet csak 182 törvényhozó szavazta meg, a többiek ellene voksoltak, vagy nem vettek részt a szavazáson.

A Mureşan-kabinetnek a tavaly alakult Európa-barát nagykoalícióból tavasszal kilépő és a Bolojan-kormányt szélsőjobboldali segítséggel megbuktató Szociáldemokrata Párt (PSD) támogatására is szüksége lett volna, de a legnagyobb parlamenti frakcióval rendelkező PSD törvényhozói csak azért vettek részt a szerdai ülésen, hogy a parlament határozatképes legyen, ám nem adták le szavazatukat. Sorin Grindeanu PSD-elnök szerint a Mureşan-kabinet egy „újracsomagolt" Bolojan-kormány, és a szociáldemokraták nem járulhatnak hozzá, hogy folytassa Bolojan megszorító politikáját.

A szélsőjobboldali Románok Egyesüléséért Szövetség (AUR) képviselői és szenátorai nem jelentek meg az ülésen, George Simion pártelnök kivételével, aki beszédében leszögezte: az AUR előre hozott választásokat követel, és egyetlen miniszterelnök-jelöltnek sem szavaz bizalmat, ameddig ki nem engedik a börtönből Călin Georgescu volt államfőjelöltet.

A Bolojan-kormány májusi megbuktatása után a korábbi Európa-barát nagykoalíció pártjai azt hangoztatták, hogy nem akarnak koalícióra lépni a parlamentben mintegy 30 százalékos súlyt képviselő szélsőjobboldali pártokkal, nélkülük azonban csak a jobboldali pártok és a szociáldemokraták közötti újabb megállapodással lehetne parlamenti többséget kialakítani, amit azonban a PNL–USR és a PSD közötti egyre élesebb politikai csatározás mindeddig ellehetetlenített.

Siegfried Mureşan néppárti EP-képviselő már a harmadik miniszterelnök-jelölt volt, akinek kormányalakítási megbízást adott az államfő, a szakértői kormányt javasoló Eugen Tomac elnöki tanácsos, illetve a saját pártja jóváhagyása nélkül kinevezett, a PSD-PNL együttműködést helyreállítani próbáló Adrian Veştea PNL-alelnök után.

Az újabb meghiúsult kormányalakítási kísérlet után Nicuşor Dan államfő most már feloszlathatja a parlamentet, de az államfő korábban úgy nyilatkozott, hogy az előre hozott választások nem jelentenek megoldást, csak a majdnem öt hónapja tartó kormányválságot hosszabbítanák meg.

Bukarestben arra számítanak, hogy az elnök újabb miniszterelnök-jelöltnek ad kormányalakítási megbízást.

Csoma Botond, az RMDSZ szóvivője a magyar médiának nyilatkozva abszurd drámához hasonlította a bukaresti politikai válságot, amelyben az egymással veszekedő hagyományos pártok önként adják át a helyüket a szélsőséges demagógoknak. Az előre hozott választások Csoma szerint már csak ezért sem jelentenének megoldást, mert hasonló, hármas tagoltságú parlament alakulna, és nem oldaná fel a jobb- és baloldal koalíciós kényszerét.

Úgy értékelte: a politikai válság elhúzódásának egyedüli nyertese az AUR. Az RMDSZ szóvivője szerint félő, hogy a szélsőjobboldali, magyarellenes párt előbb-utóbb kormányra kerül Bukarestben, ami szerinte „nagyon sötét fejezetet nyitna" a magyar közösség számára. *(MTI)*

Előzetes letartóztatásba helyezte a bíróság a volt államfőjelöltet

Harmincnapos vizsgálati fogságba helyezte kedden a bukaresti ítélőtábla Călin Georgescu volt román államfőjelöltet abban az ügyben, melyben csalással gyanúsítják.

A bíróság jogerős ítéletében helyt adott a szervezett bűnözés és terrorizmus elleni ügyészség (DIICOT) fellebbezésének. A DIICOT ugyanis megóvta a bukaresti törvényszéknek az egykori államfőjelölt 60 napos hatósági felügyelet alá helyezését előíró szeptember 22-i döntését. A keddi ítélet szerint az ügy másik gyanúsítottja, Ionel Rusen üzletember is vizsgálati fogságba kerül.

Az Agerpres beszámolója szerint a bukaresti ítélőtábla második nekifutásra hozta meg a döntést. Az ügyben eredetileg ítéletet hirdetni hivatott kéttagú bírói tanács tagjai eltérő álláspontonvoltak, így nem tudtak határozni. Ezért a testület kiegészült egy harmadik bíróval, így született meg végül a jogerős ítélet.

A fasiszta propaganda és az alkotmányos rend elleni szervezkedés miatt egy évvel ezelőtt már bíróság elé állított politikust a DIICOT szeptember 21-én gyanúsította meg a bűnszövetkezetben elkövetett nagy értékű csalással. Akkor 24 órára őrizetbe vették, az éjszakát rendőrségi fogdában töltötte. A DIICOT már akkor kezdeményezte az előzetes letartóztatásba helyezését, a törvényszék azonban csak hatósági felügyeletet rendelt el, így akkor szabadon engedték.

A politikust a keddi ítélethirdetés után bilincsbe verve kísérték a rendőrök a fővároshoz közeli Mogoşoaián található villájából a bukaresti központi fogdába. Itt több tucat híve várta. „Călin, a nép veled van", „Árulók!" – skandálták. A fogdát a rendőrök kordonokkal kerítették el a politikus helyszínre érkező szimpatizánsai elől, akiknek száma folyamatosan nő. Georgescu nem nyilatkozott a sajtónak.

A DIICOT szerint Georgescu és feltételezett bűntársai 1,1 millió euróval károsítottak meg egy Buzău megyei üzletembert, akit egy svájci bank által nyújtandó hatmillió eurós kedvezményes hitel ígéretével vettek rá a „biztosítéknak" nevezett 1,1 millió eurós összeg letétbe helyezésére. A román sajtó szerint az összeggel a 2024-es elnökválasztáson függetlenként induló Georgescu választási kampányát finanszírozták.

A román hírügynökség által ismertetett, a vizsgálati fogságot kezdeményező ügyészségi jegyzőkönyv szerint a volt államfőjelölt azt tervezte, hogy politikai menedékjogot kér Olaszországban, és 1,2 millió euróért ingatlant vásárol Toscanában. A nyomozati anyag szerint a volt elnökjelölt egy elszigetelt, biztonságos ingatlant keresett megvásárlásra, külön épülettel a személyzet számára.

A volt államfőjelölt a lehallgatott telefonbeszélgetések szerint családjával és bizalmi embereivel együtt költözött volna Olaszországba, ahol az olasz jog védelme alá kívánt kerülni. A letelepedéshez az ingatlan mellett bankszámlát, gyermekei számára iskolai helyet, valamint egy alibi munkahelyet vagy vállalkozást is tervezett biztosítani magának.

Az utólag érvénytelenített 2024-es elnökválasztás első fordulójában a legtöbb voksot megszerző Georgescu ellen az első, fasiszta eszmék terjesztése miatt elindított per februárban kezdődött el, augusztusban pedig az alkotmányos rend elleni szervezkedés és hamis adatközlés vádjával indult ügyben is elrendelte ellene az érdemi tárgyalás lefolytatását a legfelsőbb bíróság. *(MTI)*

Vészjelzés után útvonalat változtatott egy repülőgép

Vészjelzés után útvonalat változtatott egy Dubajból Tel-Avivba tartó utasszállító repülőgép, amelynek fedélzetén mintegy 180 izraeli utas tartózkodott. A pilóták közötti összetűzés okozta az irányváltoztatást, a repülőgép pedig biztonságosan leszállt Szaúd-Arábiában – jelentette a katonai rádió.

A Flydubai légitársaság járata az Egyesült Arab Emírségekből a Ben-Gurion repülőtérre tartott, fedélzetén 174 utassal, köztük 27 gyermekkel. A repülőgép jelentősen csökkentette repülési magasságát, mielőtt Jordánia közelébe ért, és visszafordult Szaúd-Arábia irányába. Izraelben jelenleg azt vizsgálják, hogy terrortámadás történt-e, hogy az egyik pilóta megpróbálta-e öngyilkos módon a Földnek vezetni a gépet. Az utasokat a leszállás után, az Izraellel diplomáciai kapcsolatban nem lévő Szaúd-Arábiában a repülőtér termináljába kísérték, ott várakoztak az őket Tel-Avivba szállító újabb repülőgép megérkezésére. Az izraeli utasok kaotikus és pánikba torkolló jelenetekről számoltak be: a repülőgép zuhanásáról, a kinyitott ajtajú pilótafülkében látható vérről, valamint arról, hogy az egyik pilótát megkéselték. A beszámolók szerint néhány izraeli utas segített a személyzetnek megfékezni egy támadót.

„Sikolyokat hallottunk a gépen. Aztán kinyitották a pilótafülkét, rengeteg vért láttunk, valaki megkéselte a pilótát. Volt itt egy orvos és egy ápoló, akik elsősegélyt nyújtottak a pilótának. Az izraeliek az ott tartózkodó személyzettel együtt ártalmatlanná tették a késelőt, kényszerleszállást hajtottunk végre. Voltak olyan pillanatok is, amikor azt hittük, hogy nem éljük túl ezt a helyzetet" – közölte a i24NEWS -szal a gép Mirjam nevű utasa. Izraelben géprablástól tartottak, miután a repülőgép a 7500-as kódot adta le, amely gépeltérítést vagy jogellenes beavatkozást jelez. A katonai rádió jelentése szerint azonban a pilóták közötti összetűzés okozta az irányváltoztatást, és az egyik pilóta tévedésből nyomta meg a vészjelző gombot. A két pilóta vitája verekedéssé fajult, és percekig nem válaszoltak a földi irányítás jelzéseire. Az izraeli légierő vadászgépeket küldött a helyszínre a vészjelzést követően. A járatot utoljára Szaúd-Arábia északnyugati részén, a Tabuk repülőtér közelében észlelték, ahol később landolt. *(MTI)*

ORSZÁG – VILÁG

Szerda reggel több helyen fagypont alá csökkent a hőmérséklet

Szerda reggel több helyen fagypont alá csökkent a hőmérséklet Hargita megyében, a legalacsonyabb értéket Csíkszeredában mérték, ahol reggel 6 és 7 óra között -3,7 Celsius-fok volt. A dél-erdélyi regionális meteorológiai központ szolgálatos meteorológusa, Halada Szilárd szerint fagypont alatti hőmérsékleti értéket jegyeztek még Gyergyóalfaluban (-1,8 Celsius-fokot) és Maroshévízen (-1,7 fokot). Székelyudvarhelyen 2,1 Celsius-fokot, a Bucsin-tetői meteorológiai állomáson pedig 2,8 fokot mértek szerda kora reggel. Azokon a területeken, ahol a hőmérséklet fagypont alá esett, dér alakult ki. Halada Szilárd elmondta azt is, hogy bár ezek a hőmérsékleti értékek alacsonyabbak az adott időszak sokéves átlagánál, nem számítanak rekordnak. Ez már a második alkalom idén ősszel, hogy Hargita megyében fagypont alá süllyedt a hőmérséklet. Vasárnapról, szeptember 27-éről hétfőre, 28-ára virradóan Csíkszeredában -1,5 fokot regisztráltak. *(Agerpres)*

Drónt észleltek az ukrán–román határ közelében, de légtérsértés nem történt

Drónt észlelt a hadsereg radarrendszere a keddről szerdára virradó éjszaka az ukrajnai Izmajil várostól keletre, az ukrán–román folyami határ közelében – közölte a Védelmi Minisztérium. A légi célpont megfigyelésére felszállt a spanyol légierő két F–18-as vadászgépe, amelyek a NATO megerősített légtérrendészeti szolgálatának keretében teljesítenek küldetést Romániában. A Védelmi Minisztérium közleménye szerint a katonai parancsnokság értesítette a Katasztrófavédelmi Főfelügyelőséget (IGSU), amely 0 óra 35 perckor RO-Alert-üzenetben figyelmeztette Tulcea megye északi részének lakosságát légtérből lezuhanó tárgyak becsapódásának veszélyére. *(Agerpres)*

Románia az OECD-átlagnál kevesebbet költ oktatásra

Romániában az egyik legalacsonyabb a felsőfokú végzettségűek aránya az OECD-tagállamok és -partnerországok között, miközben az oktatásra fordított közkiadások is jelentősen elmaradnak a szervezet átlagától – derül ki a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Education at a Glance 2026 című jelentéséből, amelyet kedden ismertetett az Oktatási Minisztérium. Eszerint Romániában a 25 és 64 év közöttiek mindössze 19 százaléka rendelkezik felsőfokú végzettséggel, szemben az OECD-országok 43 százalékos átlagával. A jelentés rávilágít arra is, hogy az oktatási közkiadások 2023-ban az összes állami kiadás 6,4 százalékát tették ki Romániában, szemben a 9,8 százalékos OECD-átlaggal. GDP-arányosan az oktatásra fordított összeg a 2015-ös 2,4 százalékról 2023-ra mindössze 2,6 százalékra nőtt, miközben az OECD átlaga 4,2 százalék volt. *(Agerpres)*

Tovább a bizonytalanságba

(Folytatás az 1. oldalról)

egy doboz rozsdás kötőtűt. Mert a gazdasági krízisnek nem lesz türelme kivárni a politikai válság rendezését.

És nem lennénk sokkal előbbre abban az esetben sem, ha bizalmat szavazott volna a törvényhozás plénuma a kijelölt kormánynak. A voksolást megelőző két napban az előírt menetrend szerint meghallgatták a miniszterjelölteket a parlamenti szakbizottságokban, és a kijelölt tárcavezetők fele megbukott a meghallgatásokon. Jogilag ez nem jelentett volna nagy problémát, mert a szakbizottságok voksa csak konzultatív, tehát a miniszterjelöltek letehették volna az esküt, és átvehették volna a tárcáik irányítását. Volt már ilyenre példa a korábbi kormányalakítások során a korlátlan lehetőségek balkáni hazájában. Csak épp az új kabinet teljes jogkörrel és nullához közelítő hitelességgel vágott volna bele a munkába. Az jól sejthető, hogy ezeken a meghallgatásokon sem feltétlenül az illetők szakmai alkalmasságán, inkább a politikai lövészárkok mélységén múltak a szavazatok. Ideje lenne észhez térni odafent, mert ha ez így folyik tovább, akkor hamarosan nem a pártok fognak kormányprogramot írni, hanem a nemzetközi hitelezők, mint az előző évtized elején. De lehet, a hajtépőket ez nem zavarja különösen, mert mindez úgyis csak az adófizetőknek fáj igazán.

Budapesten lép fel a Marosvásárhelyi Állami Filharmónia

(Folytatás az 1. oldalról)

A helyszín önmagában is különleges. A Zeneakadémia koncertterme a magyarországi hangversenyélet egyik meghatározó helyszíne, az 1907-es megnyitón maga Bartók Béla is zongorázott. Ugyanakkor a budapesti Zeneakadémia egy olyan építészeti és kulturális örökség része, amely sok tekintetben párhuzamba állítható a marosvásárhelyi Kultúrpalotával. Mindkét épület a szecesszió egy-egy kiemelkedő alkotása, és mindkettőnek meghatározó szerepe van a saját városa kulturális életében.

Kulturális, turisztikai és gazdasági célt kapcsolnak össze

– Számunkra különösen fontos, hogy a marosvásárhelyi zenekar ezen a történelmi helyszínen léphet fel. A budapesti út nem csak a koncertről szól, hiszen egy nemzetközi kulturális esemény kiváló lehetőség arra, hogy bemutatkozzon a térség, ahonnan a művészek érkeznek. Ezért a koncert köré idén is több kapcsolódó programot szerveztünk – magyarázta *Péter Ferenc* tanácselnök.

November 10-én, a koncertet megelőző napon diplomáciai rendezvényre kerül sor Románia budapesti nagykövetségén, ahová partnereket, nagyköveteket, közéleti személyiségeket, valamint kulturális és gazdasági szereplőket hívnak meg. A rendezvény célja bemutatni Maros megyét mint kulturális, turisztikai és gazdasági célpontot.

– A nagykövetség kertjében Maros megye értékeit bemutató fotókiállítás látható, amely tavasszal nyílt meg Bereczky Sándor munkáiból.

A Visit Maros Egyesület is szerepet kap, hiszen az egyesület szervezi a turisztikai és gasztronómiai bemutatkozást, ahová több Maros megyei vállalkozás is bekapcsolódik, és termékeikkel támogatják a rendezvényt.

A koncertet megelőzően, délelőtt egy üzleti találkozó lesz a budapesti nagykövetségen, ahol a Maros Megyei Tanács és a Iunona Egyesület is részt vesz. Erre olyan vállalkozások képviselőit várjuk, akik romániai vagy magyarországi partnereket keresnek, illetve amelyek a másik ország piacán szeretnének megjelenni vagy bővíteni tevékenységüket. Öt fontos üzleti szférából érkeznek résztvevők: az építőiparból, a logisztikából, a turizmusból, az élelmiszeriparból, valamint a mezőgazdaságból. Így a kulturális esemény köré három területet kapcsolunk össze: a kultúrát, a turizmust, a gazdasági kapcsolatokat – mondta Péter Ferenc.

Világhírű színpadokon játszani kihívás és megtiszteltetés

Remus Grama, a filharmónia képviselője elmondta, nagyon sokat jelent a zenekarnak, hogy a két évvel ezelőtt útjára indított koncertsorozat kimozdítja a zenészeket a mindennapi rutinból, és pluszmotivációt ad a színvonalas produkciókra. – Sokszor játszottuk George Enescu I. román rapszódiáját, Liszt Esz-dúr zongoraversenyét és Brahms 2. szimfóniáját, de a világ nagy színpadain újra játszani ezeket igazi kihívás lesz. Nagy lehetőség volt a bécsi Musikvereinban, Berlinben telt ház előtt sikerrel muzsikálni, s most Budapesten is az lesz – fogalmazott.

Marosvásárhelynek van mondanivalója Európa számára

György Levente, az Állami Filharmónia igazgatója köszönetet mondott mindazoknak, akik megszervezik a budapesti koncertet.

– Megértettek valami nagyon fontosat, a Marosvásárhely Állami Filharmóniának továbbra is Maros megye kulturális életének élvonalában kell maradnia. A filharmónia nem csupán egy intézmény, hanem a város zenei emlékezete, ahol generációk találkoznak egymással, ahol a múlt párbeszédet folytat a jelennel. Néha vidéki filharmóniának nevezik a marosvásárhelyit, de ez nem azt jelenti, hogy másodlagos jelentőségű lenne, a vidéki földrajzi fogalom, nem értékkategória. Értékét a muzsikusok és a projektek minősége, a műsorválasztás, a mesterek és szólisták színvonala határozza meg. És mindenekelőtt az az érzelem, amelyet a színpadról el tud juttatni a közönséghez. Városunk gazdag kulturális gyökerekkel rendelkezik, olyan hely, ahol az idők során különböző kultúrák, nyelvek és hagyományok találkoztak, és kölcsönösen hatottak egymásra. Ezért is lehet természetes, hogy Marosvásárhelyről induljon üzenet Európa felé… A kultúra nem falakat emel, hanem hidakat épít. Bécs, Berlin és Budapest nem csupán pontok egy turné térképén, hanem a zenei kultúra nagy központjai, ahol a zene szinte minden lépésnél jelen van. Itt mondjuk ki, hogy Marosvásárhelynek is van mondanivalója Európa számára. Minden koncert új ajtót nyithat meg, új együttműködést, új meghívást hozhat, művészi barátságokat teremthet – fogalmazott György Levente.

A koncertre még kaphatók jegyek, nem csak online, hanem a Kultúrpalota pénztárában is. Budapest viszonylag könnyen megközelíthető Marosvásárhelyről, ezért aki teheti, váltson jegyet, és vegyen részt a Liszt Ferenc Akadémián november 11-én műsorra tűzött koncerten.

Szeptember 27. a turizmus világnapja

Minden évben szeptember 27-én ünnepeljük a turizmus világnapját. A 2026-os világnap kiemelt témája – digitális agenda és mesterséges intelligencia a turizmus újratervezéséért – arra világít rá, miként formálja át a technológia és az MI az utazásszervezést, a célpontok kiválasztását és a turisztikai szolgáltatások elérését. A digitális kínálat bővülésével azonban az átverések és a félrevezető ajánlatok kockázata is nőtt. A biztonságos és gondtalan utazáshoz elengedhetetlen, hogy tisztában legyünk azzal, miként ellenőrizhetjük a szolgáltatókat, és milyen fogyasztóvédelmi háló áll rendelkezésünkre.

Sófalvi Szidónia

A piac mérete: miért elengedhetetlen az ellenőrzés?

(Az itt szereplő statisztikai adatok forrása az Országos Statisztikai Intézet [INS] 2021-es népszámlálása, valamint az InfoCons hivatalos nyilvántartási adatai.)

A turisztikai piac hatalmas, a választék pedig óriási, ami növeli a nem engedélyezett vagy félrevezető szolgáltatók felbukkanásának lehetőségét. Romániában jelenleg 3.105 licenccel rendelkező utazási iroda működik. Az Országos Statisztikai Intézet (INS) által végzett 2021-es népszámlálás szerinti 19.053.815 fős lakossághoz viszonyítva ez átlagosan körülbelül 163 utazási irodát jelent egymillió lakosra, vagyis nagyjából egy iroda jut minden 6.136 lakosra.

A szálláshelyek piacán 31.878 besorolt egység érhető el, amelyek összesen több mint 623.000 férőhelyet kínálnak. A szálláshelyek típusát tekintve a kiadható szobák és apartmanok teszik ki a besorolt egységek csaknem kétharmadát, pontosan 64 százalékát. A besorolási kategóriákban a 3 csillagos, illetve 3 margarétás szálláshelyek dominálnak, amelyek a kínálat közel 68 százalékát adják, míg az 5 csillagos luxushotelek ritkaságnak számítanak, hiszen mindössze 240 található belőlük az egész országban.

A kapacitások földrajzilag is erősen koncentráltak: Konstanca megye egymaga adja az országos szálláskapacitás csaknem 26 százalékát, ezt követi Brassó megye és Bukarest. A népszerű úti céloknál így különösen fontos az elővigyázatosság.

Hogyan védekezzünk az átverések ellen?

Akár közösségi médiás ajánlás, online foglalási platform vagy mesterséges intelligencia által generált útiterv alapján választunk úti célt, a legfontosabb szabály az, hogy a fizetés előtt mindig ellenőrizzük a szolgáltató adatait.

Gyakori átverés, hogy a szálláshelyek vagy az utazási irodák a valóságnál magasabb besorolást tüntetnek fel az ajánlatban, vagy engedély nélkül működnek. Emiatt fontos meggyőződni arról, hogy az utazási iroda rendelkezik érvényes licencfelhatalmazással, és hogy a szálláshely hivatalos besorolása megegyezik a hirdetésben szereplővel.

A turizmus világnapja alkalmából az InfoCons fogyasztóvédelmi szervezet felhívja a figyelmet az ingyenesen letölthető Aplicația Europeană InfoCons nevű mobilalkalmazásra. A platformon keresztül a fogyasztók közvetlenül a telefonjukról, még az indulás vagy a foglalás előtt ellenőrizhetik a romániai szálláshelyeket, utazási irodákat és vendéglátóipari egységeket.

Az alkalmazás „Verifică firmă turism” (Turisztikai cég ellenőrzése) menüpontjában név alapján kereshetünk a gazdasági szereplők között. Ha egy utazási iroda licencét bevonták vagy törölték, az alkalmazás piros színű szöveggel és egy felkiáltójel szimbólummal jelzi a veszélyt. A funkció eléréséhez a felhasználóknak a román nyelvet kell kiválasztaniuk az alkalmazás menüpontjában.

Fogyasztóvédelmi biztonsági háló a fizetés után és az út során

A jó utazás előkészítése nem ér véget a foglalás gomb megnyomásával. A kockázatok minimalizálása érdekében a foglalás véglegesítése előtt mindig figyelmesen át kell olvasni a lemondási feltételeket, a rejtett költségeket és a felelősségvállalási szabályzatot.

Ugyancsak lényeges megőrizni minden kapott dokumentumot, beleértve a számlákat, visszaigazoló e-maileket, szerződéseket és befizetési bizonylatokat, mivel ezek elengedhetetlenek egy esetleges panasz fogyasztóvédelemhez való benyújtásakor.

Vészhelyzet esetén kulcsfontosságú a gyors segítség. Az InfoCons alkalmazás SOS szekciója internetkapcsolat nélkül, offline módon is hozzáférést biztosít a hazai és nemzetközi segélyhívó számokhoz, beleértve a rendőrség, a tűzoltóság és a mentők elérhetőségeit.

A digitális megoldások és a mesterséges intelligencia kényelmesebbé és személyre szabottabbá teszik az utazást, de a felelősségteljes fogyasztói magatartást nem helyettesítik. A tudatos utazó megbízható forrásból tájékozódik, ellenőrzi a szolgáltatókat, és kihasználja a rendelkezésre álló digitális fogyasztóvédelmi eszközöket.

CSÜTÖRTÖKI KIMENŐ

Rodosz ürügyén

Sebestyén Mihály

Egy olvasónk figyelmeztetése késztet arra, hogy a múlt heti utazási beszámolóhoz újabb folytatást kerítsek. Röviden arról van szó, hogy a sziget, mármint Rodosz neve nem virágot jelent egyszerűen, hanem rózsát.

Ennek kapcsán megkérdeztem a bennünket kalauzoló idegenvezetőtől, ha van köze a sziget nevének az amerikai Rhode Islandhez. Ő igennel felelt, mondván: görög kivándorlók nosztalgiája adott nevet a felfedezett amerikai földdarabnak.

De miért van mesterséges intelligencia, ha nem azért, hogy faggatóra foghassam. Ímé a szolgálatkész kisokos válasza e tekintetben: Igen – mondja –, Rhode Island neve a legelfogadottabb történelmi elmélet szerint közvetve a görögországi Rodosz szigetére utal. Bár a név pontos eredete körül van egy kis bizonytalanság, a történészek két fő elméletet tartanak számon: 1. Rodosz-elmélet: 1524-ben a híres olasz felfedező, Giovanni da Verrazzano a mai Narragansett-öböl környékén hajózva megpillantott egy szigetet (amelyet ma Block Islandként ismerünk), és a hajónaplójában úgy jellemezte, hogy a formája a Földközi-tengeren található Rodosz szigetére emlékezteti. Később, amikor a brit telepesek (köztük Roger Williams) a 17. században gyarmatosították a területet, tévesen egy másik közeli szigetre, az Aquidneck-szigetre alkalmazták ezt a leírást, és hivatalosan is átnevezték „Isle of Rodes”-ra, vagyis Rhode Islandre. 2. A holland „vörös sziget” elmélet: Egy másik elterjedt magyarázat szerint Adriaen Block holland felfedező 1614 körül a part menti vöröses agyag miatt „Roodt Eylandt” (Vörös-sziget) néven hivatkozott a területre. Amikor a terület angol fennhatóság alá került, a hangzás alapján ezt angolosították Rhode Islandre.

Amerikából visszatérve, ismét Rodoszon kötve ki, azt is elárulta a szigetről, hogy egykor, a XIII. századtól kezdve, több évszázadon keresztül a johannita vagy kórházas lovagrend székhelye volt, több várat és erősséget építtettek a sziget meredélyein, amelyeket mentsvárként használtak. Rengeteget építkeztek, és csak a török hódítás vetett végett a Jeruzsálemben alapított lovagrend itteni életének. Láttunk is várat, megmászni azonban e sorok írója már nem tudta, ugyanis a néhány ezer lépcsőfok (erős túlzás) már nem volt benne a fizikai képlet(é)ben.

De mit tesz a véletlen, egykor, úgy 56 évvel ezelőtt a kolozsvári BB egyetemen államvizsga-dolgozatomban éppen lovagrendek erdélyi és magyarországi megtelepedéséről „értekeztem”, így aztán én is tudtam újat mondani az idegenvezetőnek privátban, jelezve, hogy nemcsak a johannitáknak kellett elhagyni Jeruzsálemet, majd 1523-ban pedig Rodosz szigetét is, és Máltán megvetni a lábukat, de már 1211-ben Erdélybe is megtelepedett egy másik, Szentföldön alakult lovagrend, a Német Lovagrend, amelyet azonban 1225-ben ugyanaz a magyar király űzött ki, aki behívta őket, mert visszaéltek a vendégjoggal, teljesen függetleníteni akarták a vidéket az ország egészétől, az egyházi és világi hatóságától. Történt pedig, hogy a rendtagok rendkívül gyorsan megerősödtek, saját kővárakat emeltek, legismertebb, melynek emlékét helynév is őrzi Barcaföldvár (Feldioara), és megpróbáltak teljesen függetlenedni a magyar koronától. 1224-ben elkövették azt a hibát, hogy a területet közvetlenül III. Honoriusz pápának ajánlották fel hűbérül, megkísérelve ezzel egy „államot az államban” létrehozni. II. András ezt az árulást nem tűrhette el, és 1225-ben fegyveres erővel végleg kiűzte őket a Barcaságból és az ország egész területéről. Ekkor vették útjukat Lengyelország felé, ahol Pomerániában, tehát Balti-tenger szomszédságában megalapították Malbork várát (látogatható).

A görögség tudatában a szigetről jól kivehetők a török partok – Kis-Ázsia – még mindig a nagy görög múlt és nosztalgia része, amelyet a Hagia Szofia, a konstantinápolyi mecsetté átalakított bizánci nagytemplom szimbolizál. 1453-at, Konstantinápoly elestét Mohácsként élik meg sokan.

Megint elkalandoztunk, úgyhogy visszatérve Rodoszra, békésebb ügyekről faggatva, megkérdeztem a tanár végzettségű serpánkat: melyik a legjobb érdemjegy a tanulmányaikat szorgalmasan folytató rodoszi vagy athéni ifjúság körében? A válasz meglepő volt, a kisiskolások tudásának honorálására 1-től 10-ig osztályoznak. A nagyobb diákok és az egyetemi hallgatók érzékenyítése még összetettebb: 1-től 20-ig osztanak érdemjegyeket.

Nem babra megy a játék.

Harmónia
A NÉPÚJSÁG HETI EGÉSZSÉG-ÉLETMÓD MELLÉKLETE
SZERKESZTETTE: BODOLAI GYÖNGYI

Betegség, orvosok, orvoslás a magyar irodalomban (91.)

Pázmány Péter

Kiss Zsuzsánna

Ideje, hogy szóljunk a kálvinisták és „lutheristák” nagy ellenfeléről, a magyar ellenreformáció (katolikus restauráció) vezéralakjáról, a magyar próza barokk mesteréről, Pázmány Péterről (Nagyvárad, 1570. október 4. – Pozsony, 1637. márc. 19.). Pázmány protestáns családból származott, kamaszkorában mostohaanyja, majd a kolozsvári jezsuita kollégium indította el a katolizálás felé. 1587 és 1616 között a jezsuita rend szerzetese, 1616-ban kilép a rendből, hogy püspöki, érseki, majd bíborosi tisztségbe emelkedhessék.

Hatása a háromba szabdalt hazában

Egyházpolitikai, térítői, oktatói, illetve oktatásszervezői tevékenysége a Habsburgok politikáját nem gátolta, a harmincéves háború viharos időszakában pedig Bethlen Gáborral szembefordult… Óriási hatása az előbb jobbára protestánssá és Habsburg-ellenessé vált, háromba szabdalt hazában azért lehetett, mert Pázmánynál erőteljesebb nyelvű, jobb stílusú egyházi író az ő korában és Bornemisza Péter óta nem létezett. Pázmány Péter alakja és életműve híven jelzi a magyar nemzet mélypontját egy ugyancsak hanyatló „Nyugat” határvonalán, és élénken tanúsítja a kor gazdasági, demográfiai, társadalmi, politikai, egyházközi és egészségügyi körülményeinek bonyolult belső ellentmondásait. A mai „mediatizált” világban is megdöbbenhetünk a módon, ahogyan akkor vitatkoztak! Pázmány minden egyes protestáns vitairatot ízeire szedve bírált, s „a kálvinistákat fejér fogakkal nevette” (első irodalomtörténészünk, Bod Péter írja róla Alvinczi Péter életrajzában). És mégis, nem egyéni érdekből, hanem hazaszeretetből tette… Kosztolányi Dezső Pázmányt egyenesen a magyar próza atyjának és a magyar Shakespeare-nek nevezi, nyelvi teremtőereje és bátorsága okán. Kortársak voltak, valóban: Shakespeare hat évvel született korábban, mint Pázmány, és Pázmány vitairatainak, prédikációinak és imádságainak nagyobb részét az „avoni hattyú” utolsó drámatermő korszakával egyidőben írta és jelentette meg. Főbb művei: *Felelet Magyari Istvánnak, az sárvári prédikátornak* (Nagyszombat, 1603), *Keresztyéni imádságos könyv* (Graz, 1606), Öt szép levél (Pozsony, 1609), *Isteni igazságra vezérlő kalauz* (Pozsony, 1613), *Kempis Tamás Christus követéserül Négy könyvei* (Bécs, 1604), *Vasárnap és egynéhány ünnepekre rendelt evangéliumokról prédikációk* (Pozsony, 1636).

A *Felelet*ben jól érzékelhető, hogy az író Pázmány állam- és egyházpolitikusként korának fia, és választott egyháza világnézetének keretein belül gondolkodik: a tizenhatodik századi magyar romlást, Mohácsot is például, a toldozott-foldozott „eretnek” hitújítás okozatának tekinti… A magyar népet ütött-vert, véralvadásos és gennyes sebekkel borított, gyenge fejű és beteg szívű testhez hasonlítja. E hasonlattal Ézsaiás könyvét idézi, latinul; most engedtessék meg nekünk, hogy a dialektika jegyében Károli Gáspár fordítását (1590) hívjuk tolmácsul:

Forrás: Wikipédia

„Tetőtől talpig nincs e testben épség, csupa seb és dagadás és kelevény, a melyeket ki sem nyomtak, be sem kötöztek, olajjal sem gyógyítottak.” (Ézs 1:6. *Szent Biblia*, Budapest, 2010, 662.)

Pázmány érvelése a magyar nemzet romlásáról

„Ha ki megtekinti romlásunkat, magunktúl, külső nemzetségtűl, ellenségtűl szerzett sok ínségünket; ha ki az erdélyi iszonyú, rettenetes pusztítást, rablást, gyalázatot meghányja magában; ha ki az éhséget, döghalált, hadat, baromnak veszedelmét, és rövid szóval megtekinti az mi veszett országunknak söprejét: nyílva azt mondhatja felőle: *A planta pedis ad verticem non est in eo sanitas, vulnus et livor et plaga tumens* [Ézs 1:6]. És nyílva igen vakok vagyunk, ha mégis eszünkbe nem vösszük, hogy ez az Isten ostorozása *plaga inimici* [ellenség csapása, Jer 31:14], haragos büntetés és nem csak fiúi ostorozás: látván, hogy az gazdag, teljes, bő, dicsőséges és nevezetes ország csaknem árnyékká lött, csaknem teljességgel elfogyott.” (Pázmány művei, szöveggondozás: Tarnóc Márton, https://mek.oszk.hu/06700/06793/06793.htm#4)

Pázmány a világot, benne az embert is épp oly érzékletesen, mármár késő barokk manierista stílusban írja le, mint Shakespeare – úgy, ahogyan magyarul előtte csak Bornemiszánál olvashatunk. A *Kalauz*ban *A világ szépségérül* című fejezet világos, tudományos, és mégis sziporkázóan eleven stílusban ábrázolja a világot. A bölcselet és teológia professzoraként Pázmány Grazból ismerte a tudós Keplert. A Föld a mindenségben csak egy mákszemecske; kicsinységéről a világegyetem végtelenségéhez képest így szól:

„Egy szikrázó vagy ragyogó csillaghoz képest olyan az egész Föld, mint egy kis punktocska.”

Gyönyörű, mozgalmas és áradó mondatokban ecseteli a felhők járását, a harmat és a dér létrejöttét. Örömmel figyeli meg és írja le a hangyák és a méhek életét, lelkesen tudósít az időmérő szerkezetekről, az órákról. Hasonlóan érzékletes, amikor az emberi test csodálatos működéséről beszél:

„Az agyunk veleje mikor leveg és dobog, a szívünk hegye soha meg nem szűnvén, fáradhatatlanul ki- és bévonódik, a tüdő éjjel-nappal mozog, mint a fúvó” (idézi Nemeskürty, *Diák, írj magyar éneket*, Budapest, Gondolat, 1985, 1. kötet, 179–180.)

Az embernek, hogy összhangban élhessen magával és a világgal, ismernie kell teremtőjét, és e megismerés vezetheti el az egészséges önismerethez is:

„Hogy kívül messze ne bujdossunk, csak ne restelljünk magunkba tekinteni, […] a mi lelkünk, az egy Istenen kívül, semmiben elégséget nem talál.” (Pázmány művei, szöveggondozás: Tarnóc Márton, https://mek.oszk.hu/06700/06793/06793.htm#4)

Útvesztő bizonytalanságok labirintusában

A barokkra jellemzően, miközben a kor tudományos szintjén szabatosan elemzi a világot, mégis átláthatatlan, nyüzsgő és lenyűgöző rejtelemként is ábrázolja. Ezt olvassuk a *Kalauz*ban: „útvesztő iszonyú bizonytalanságok feselhetetlen labyrinthusa a világ.” Amikor Pázmány a keresztre feszített istenember kínhalálát szinte klinikailag részletezi, naturalista, szinte goromba stílusával felrázni, hatni, meggyőzni akar. Hogy tudniillik a mi szenvedésünk semmi Krisztus kínhalálához képest:

„Sok óráig tartott a kereszt kínynya: melyben az inak megvonódtak, egy íz helyén nem maradott, a csontok forgói egymásból kiestek, minden tagok csigára vonattak […] Fejét a töviskoszorúnak hegyessége átalszaggatta, orcáját a sok arculverések megkékítették, haját és szakállát kitépték, hátát keserves ostorozásokkal megnyúzták, szent vállát a nehéz kereszt viselésével sebbé tették.” (Vö. Kosztolányi: *Lenni vagy nem lenni*, Kairosz, Győr, 1999, 57.)

Hatalmas császárok között

A magyarság „geopolitikai” sorsáról 1626-ban mint Esztergom érseke így nyilatkozik: „mint küszöb és ajtó között levő ujj, úgy vagyunk mi a hatalmas császárok között” (Kosztolányi: Lenni vagy nem lenni, 1999, 57.) Az általános emberi sors a maga módján az uralkodókat is érinti: „A királyi korona nem veszi el a főfájást”, írja (Kosztolányi, 57.).

Egyik prédikációjában az ember testi mivoltáról könnyedén fest elborzasztóan naturalista képet – mintha orvos, mintha a patológus elemezne. Pázmány Aranyosszájú Szent Jánosra hivatkozik, amikor leírja, hogy a mi testünk „büdös kamaraszék” és „…szarzsák”. Aztán folytatja, orvosokra hivatkozik: „mikor igen jóllakunk, abban fáradunk úgymond, hogy több ganéjt csináljunk. Nézzed, mennyi büdös ganéj, takony, nyál, vizellet takaroszik testünkből! mennyi szenny, serke, tetű származik ebből […] Mint a koporsó, kívül szépnek látszik a test, de belül büdös rútsággal teljes […] Semmi gonosz hóhérok úgy nem vallatnak, mint kínozzák a testet magából származott nyavalyái. Az orvosdoktorok több betegséget találtak az emberi testben, hogysem napot az esztendőben”. (Kosztolányi, 58.)

Pázmány Péter kínzó, elborzasztó és „goromba” körmondatai leginkább Xavéri Szent Ferenc japánokat térítő stílusához hasonlítanak (állítja Szerb Antal, lásd *Magyar irodalomtörténet*, 1977, 108.). Ugyanakkor Pázmány stílusát a száz évvel később jövő, a pennájával a kivéreztetett Írország érdekében hadakozó anglikán pap, Jonathan Swift vitairatainak felkavaró stílusával is összevethetjük. Tüzes harciassága, sodró mondatakrobatikája, lélegzet-elakasztó gondolatvulkánja ma is ellenállhatatlan, „imádságos könyvének csendes meghitt áhítatossága mindmáig megindító és eleven maradt”. (Szerb Antal, 1977, 106.)

A XVII. századot Zrínyi Miklós *Az török áfium ellen való orvosság* című röpirata óta, s valójában egyfajta történészi konszenzus alapján szokás volt a magyar romlás évszázadának „kinevezni”, ugyanakkor a rugalmas ellenállás, a túlélés és csodálatos megmaradás századaként is tekinthetünk e történelmi mélypontra. A középkori gazdag királyság szétesése, a borzasztó pusztítások, a külső-belső háborúságok és veszteségek ellenére a népszaporulat általánosságban, régiónként különféleképpen, de megmaradt, a magyarság sem nyelvét, sem keresztyén hitét, sem szellemi-kulturális gyarapodását nem adta fel. A XVII. század – összeérve és átnyúlva már a XVIII. századba – olyan szellemi nagyságokat termett, mint Apáczai Csere János, Bethlen Miklós, Pápai Páriz Ferenc – és nagyon sokan mások.

Ismételten hívjuk kedves olvasóinkat a gyógyító irodalmi sorozatunk kapcsán szerveződő találkozónkra, amelyet október 16-án délután 6-kor fogunk tartani a Studium-Prospero Alapítvány Bolyai téri épületében.

Az eddig kvízjátéknak tervezett játék kötetlenebb, beszélgetős, Lyukasóra-szerű formát fog ölteni. A kérdések a már közölt szerzőkhöz és művekhez (illetve az idevágó cikkekhez) fognak kapcsolódni:

Bornemisza Péter: Magyar Elektra
Jókai Mór: A kőszívű ember fiai
Mikszáth Kálmán: Különös házasság
Kosztolányi Dezső: Édes Anna
Karinthy Frigyes: Hasműtét
Kuncz Aladár: Fekete kolostor
Tamási Áron: Ábel a rengetegben
Ottlik Géza: Iskola a határon
Versidézetek Arany Jánostól, József Attilától, Dsida Jenőtől és Székely Jánostól.

A Veress család menekülése Erdélyből (4.)

1944. szeptember 14. – 1945. május 21. között

Lovas szekerünkkel a nyírségi Laskodról reggel korán indultunk el, és október 28-án, szombaton délután 3 óra körül érkeztünk porosan, lehangoltan Cigánd határába, a Tisza hídja közelébe, ahol addigra szekerekből, autókból több mint két kilométernyi hosszú sor alakult ki. A szembe jövő járműveket is át kellett engedni, és a katonai járművek elsőbbséget élveztek. Végül 6 óra körül, mintegy két kilométernyi hosszú, lassú meneteléssel sikerült elérni a hídhoz. Erre elég meredeken kellett leereszkedni, de segítettek egymásnak a menekülők, a szolgálatot teljesítő katonák. Az utasok csak a szekéren ülve kelhettek át a pontonhídon, gyalog nem. Végül sikerült átjutni. Innen továbbmentünk, és amikor már kezdett esteledni, mintegy fél kilométernyire a Tiszától és a híd-tól, elértünk egy tanyához, ahova bekérezkedtünk.

A háziasszony, akinek a férje katona volt az orosz fronton, nagyon kedvesen és szívesen befogadott egy éjszakára. A nagy tanyasi ház körül szép gazdaság volt, baromfival, nagy állatokkal. Az asszony azt is megengedte, hogy a lovainkat bekössük a nagy istállóba. Egy ember is segítségére volt mindennapos teendőiben, aki megetette, itatta lovainkat, Tibor is segített neki. Aztán a tulajdonos behívott mindannyiunkat a lakásába, vacsorát készített és megvendégelt, a vacsorához zöldséget, tejet is adott. Az asszonyoknak és a gyermekeknek a házban fekvőhelyet csinált, mi, férfiak a szénacsűrben aludtunk. Másnap, október 29-én, vasárnap is ott voltunk. Megmutatta állatait: lovait, marháit (tehenek, borjak), nagy kertjét. Azon a napon két csirkét is vásároltak szüleink, és ebédre csirkepaprikást készítettek. Hétfő reggelig maradtunk (október 30.), akkor tovább indultunk, megköszöntük a házigazda kedvességét, amiben részesített, és amiért nem kért, nem is fogadott el pénzt.

A tanyától Cigándon keresztül a déli órákban Sárospatak határához érkeztünk, azzal a céllal is, hogy meglátogassuk a híres sárospataki kollégiumot és a várkastélyt. Hárman, Sanyi bácsi, apu és én bementünk a városba, de csalódtunk, mert sehová nem tudtunk bejutni, minden zárva volt. Kívülről láthattuk a kollégiumot és a várat is. Miután visszatértünk a szekérhez, tovább is indultunk, ugyanis a városban nem maradhattunk, szekérrel nem volt szabad ott tartózkodni. A város határában aludtunk, a Bodrog folyó közelében, aztán továbbra is a Bodrog völgyében mentünk egy ideig.

Sárospatakról Bodrogolaszi felé mentünk, mert az egyik ló hátsó lábáról leesett a patkó. Már a helység elején találtunk egy kovácsműhelyt, ahova bementünk és az udvarán meg is ebédeltünk. Nagyon kedvesen fogadtak, száraz ételt, előre elkészített szendvicseket ettünk, majd tovább indultunk a Bodrog folyó mentén, Vámosújfalu, Olaszliszka, Bodrogkisfalud irányába. Az utóbbi település határában aludtunk, szekéren, az idősebbek ülő helyzetben.

Másnap folytattuk utunkat Szerencs, Felsőzsolca irányába. Az úton nagyon nagy volt a forgalom, kerékpáros, gyalogos menekültek, szekerek, luxuskocsik, teherautók, katonai autók egymást érték, a sorból kilépni sem, előzni sem lehetett, a szembe jövő járművek is egymást érték, közben néha orosz vadászrepülőgépek géppuskázták a menetet. Az idegfeszítő pillanatokban az édesanyák szenvedtek legjobban. Köztük a mi édesanyánk, akinek négy kiskorú (1–14 éves) gyerekért kellett állandóan aggódnia, sírásukat-rívásukat hallgatnia.

Sárospatak látképe a várkastély falairól

A géppuskák golyói elől rémülten sáncokba, szekér alá, útszéli fák koronái alá menekültünk, ahol megvártuk a támadás végét. Nagyon sok szomorú balesetet, sebesültet, szenvedőket, vért láttunk. Mindenki úgy védekezett, ahogy tudott, de így is voltak sebesültek. Áldott szerencsénkre ezek a repülős támadások inkább katonai járművek, katonák ellen irányultak.

Ezen az úton együtt haladtunk Gub Márkus tiszteletes úrral és családjával, ők utánunk jöttek, de Jenővel, a későbbi szovátai tanárral és íróval én (Tibor) sokat beszélgettem. A nagy forgalom miatt többször is meg kellett állnunk, ilyenkor a felnőtteknek alkalmuk volt szót váltani, latolgatni a további teendőket.

Gyalogosan is gyakran meneteltünk, közben mi, a nagyobb gyerekek szőlőt, gyümölcsöt szedtünk az út szélén, nem törődve a háború zajával. Ha valaki ki akart szakadni ebből a menetoszlopból, csak a falvakban tudta azt megtenni, behajtva valamelyik mellékutcába.

A következő nap jutottunk el Felsőzsolca közelébe, ahonnan Miskolc hat kilométernyire fekszik.

Felsőzsolca előtt, a főúttól balra eső helységben (nevére nem emlékszem) egy fogadóban kaptunk szállást, november 4-én estefelé, ahova zárás után érkeztünk. A kocsmáros nagyon kedvesen fogadott. Az ivóban aludtunk, ahol oda érkezésünkkor a helyiség asztalokkal, székekkel volt tele, és egy lépcsőn kellett felmenni oda az utcáról. A tulajdonos – nagyon kedves középkorú ember – és családja is abban az épületben lakott, mindjárt kiürítették a helyiséget a mi segítségünkkel, helyet csináltunk, szalmát vittünk be, takarót a kocsmárostól kaptunk, és fekvőhelyet készítettünk. Ezután vacsorával kínáltak meg. Vacsora után a felnőttek hosszasan elbeszélgettek. Nekünk, gyerekeknek a kocsmaszag, az ital és a cigaretta bűze volt kellemetlen, de így is, mivel másnap, vasárnap zárva volt a kocsma, reggel 10 óráig aludtunk. Nagyon jó volt minden, az ital és szivarbűz ellenére jól aludtunk. Itt, a kocsma falain láttam a következő feliratokat: „Ha nincs pénzed, igyál vizet, legjobb vendég, aki fizet”, „Akinek pénze van, bejöhet legelőre, akinek nincs, menjen a legelőre”, „Jegyezd meg, te Lajos, pénz nélkül mulatni bajos”. Felsőzsolcán voltunk még egy éjszaka, november 5-én, vasárnap, ezután hétfőn indultunk tovább, a szállásadó család nem fogadott el semmi fizetséget, segítettünk a bútorok helyre tevésében, és 6-án a déli órákban érkeztünk Miskolcra.

A híres Árpád-kori (XII. században épült), korabeli freskókkal díszített római katolikus templom Maconkán

Miskolc városában keveset tartózkodtunk, mert itt sem engedtek szekérrel a városban megállni vagy a központba behajtani. Így csak mellékutcákon mentünk keresztül a városon. A Sajószentpéter felé vezető úton, a külvárosban álltunk meg annyi időre, amíg Sanyi bácsi és apu visszamentek a városba fizetést felvenni és vásárolni. Egy órát voltak oda a szükséges dolgokat elintézni. Miután visszajöttek a szekérhez, ettünk, és indultunk is Sajószentpéter felé.

Késő délután volt, mire Sajószentpéterre értünk, és itt a községi bírónál, egy tehetős, kedves embernél kaptunk szállást. Családjával együtt nagyon jól fogadtak, együtt vacsoráztunk. Megmutatta gazdaságát, lovait, amire nagyon büszke volt, a muraközi lovak jól tápláltak, szépek voltak. A felnőttek sokat beszélgettek, mi, gyerekek lefeküdtünk aludni. Finom oltott szőlőt is ettünk és finom volt a bor, amivel a felnőtteket megkínálták.

Sajószentpéterről Kazincbarcika irányába utaztunk, a Sajó folyó mellett, hogy kikerüljük a hegyeket. A környéken szénbányák voltak, és érdekes bányászfalvak, tót lakosokkal. Az egyik faluban tejet vásároltunk, a családban tótul beszélgettek, ami engem nagyon meglepett. Végignéztem, ahogy a tehenet megfeji, és miután megfejte, a tejet a pendelyén keresztül megszűrte. Nem is szóltam egy szót sem, csak fizettem és elszaladtam.

Sajónémetin egy magyar bányász családnál aludtunk, és maradtunk még egy nap. Itt láttam először szenet, amivel az ott lakó családok fűtöttek.

Sajónémetiről Ózd felé utaztunk, kikerülve a Bükk hegyeit és Ózd városát is. Csak a város déli végét keveset érintve és a gyárkéményeket távolról látva mentünk Borsodnádasra, majd Pétervására, Maconka irányába.

Az út hosszú volt, talán a leghosszabb menekülésünk közben, amíg Maconkára értünk, ahol aztán hosszabb ideig tartózkodtunk. Hogy miért éppen ebben a főúttól eléggé félreeső községben telepedtünk le, pontosan nem tudom, de arra emlékszem, hogy mielőtt letértünk volna a főútról, az út mellett egy kocsma volt, ahol magyar katonák ittak és beszélgettek, felismertük, hogy erdélyiek. Ezek a katonák ajánlották, hogy éjszakára menjünk be Maconkára, és ott keressünk szállást. Ez a beszélgetés délután 5-6 óra között történt, és így nem mentünk tovább, hanem betértünk a főúttól mintegy két kilométernyire félreeső faluba, és szállást kerestünk. Így kerültünk a maconkai uradalomba. Az emeletes, nagy épület teljesen üres volt, földbirtokos tulajdonosa családjával együtt már korábban elmenekült a közelgő front és az oroszok elől. A nagybirtok alkalmazottai, a szolgák, akik helyben maradtak, jószívvel fogadtak minket. Még este berendezkedtünk, szalmát hordtak be fekvőhelynek a két szobába, a lovakat bekötötték az istállóba, mondhatom nagyon segítőkész volt mindenki, mindent megtettek, hogy jól érezzük magunkat. Volt egy felelős ember, akire hallgattak a munkások, ő volt az, aki megengedte, hogy bemenjünk, és irányította a munkálatokat a beköltözéshez és a segítségnyújtáshoz. Tájszólásuk számunkra különösnek tűnt, különösen az „a” hang sajátos kiejtése. Késő estig minden elintéződött, lefeküdtünk, fáradtak is voltunk.

Másnap a hivatalos eljárásokat a jegyzővel és községi bíróval intézték el szüleink, én is ott voltam, onnan tudom, hogy nagyon kedvesen fogadtak a falu közepén álló községházán. Nem csoda, hogy a szép nevű Maconkán hosszabb ideig maradtunk, több mint három hetet, majdnem egy hónapot töltöttünk ott, kimondottan kellemesen. A szomszédban lakott egy család, amellyel állandóan tartottuk a kapcsolatot, ott sütöttünk kenyeret közösen, tőlük hordtuk a tejet, legtöbbször én (Tibor) mentem a tej után. Más élelmiszert is tőlük vásároltunk, de még a malomba is a szomszédokkal mentünk búzát őrölni. Az uradalomban állatok voltak, lovak, ökrök, juhok, disznók, majorság és más háziállatok: kacsák, pulykák külön elkerítve. Ezeket az állatokat a maconkai emberek gondozták. Az állatokat, köztük a mi lovainkat is, a kerítésen túl legeltették, a kert végében volt a kijárat, mert az uradalom be volt kerítve. Idegenek is végigmehettek az udvaron. Szomszédaink a kert végében levő borvízforrásról hordták az ivóvizet, mert nagyon jó és tiszta borvíz tört fel a földből és folyt végig a kert szélén. Én is (Tibor) innen hordtam a borvizet (ásványvizet) ivóvíznek, mert más használatra, például mosásra, mosdásra kút volt az uradalom udvarán, de a vize nem volt fogyasztásra alkalmas. Egypár kutya is volt az udvaron szabadon, de nem bántottak senkit, voltak éjjeli őrök, akik az udvarban laktak családjukkal együtt.

Maconkán nagyon jól telt, a háború szele még nem ért oda, szép őszi idő volt, eső sem esett szinte egyszer sem, bár a település a Kékes tető lábánál fekszik, Matyóföldön. Az élelem, az ellátás jó volt, gyümölcsöt vettünk, és az uradalom kertjéből is szedtünk. Egy nap voltunk búzalisztet őröltetni a malomban is, Nagybátony községben, szekérrel és a lovainkkal mentünk, jött velünk egy ember az uradalomból segítségül, akinek apu pénzt is adott. A hosszú, oszlopostornácos lakásban csak mi laktunk Sanyi bácsiékkal, a konyha felőli részen, két szobában külön-külön. Nem volt semmi nézeteltérés a családunkban, sem mással, akik ott laktak abban a kis utcában vagy az uradalom udvarán. Szüleink nem nagyon mentek senkihez, a napok főzéssel, mosással, beszélgetésekkel, a mindennapi teendőkkel teltek el, talán egyszer ment ki a faluba Erzsike néném és anyu ruhaneműt és más szükséges holmikat vásárolni. Gyakran úgy éreztük, hogy a csendes és csodálatos faluban, a háború zajától távoli Maconkán kellene maradnunk, de sajnos a front egyre közeledett, így hát újból felpakoltuk csomagjainkat a szekérre és elhagytuk a szép emlékű települést.

(Veress Gáspár Tibor elmondása alapján írta Veress László)

Dr. Fodor Réka missziós orvos afrikai élettapasztalatai

Ahol a nincstelenség és a hála édestestvérek

Hogyan lehet hálás és boldog lenni a legnagyobb nincstelenség és gyakori életveszély közepette? – erre a kérdésre adott egyértelmű választ *dr. Fodor Réka*, közismert nevén Afréka missziós orvos, az Afréka Nemzetközi Humanitárius Alapítvány megálmodója, akivel szeptember 18-án, csütörtökön este a marosvásárhelyi Cserealja parkban találkozhattak az Ő az út! ifjúsági keresztény fesztivál résztvevői. A kalandos életutat bejárt, élményeit, az afrikai törzsek közt megélt mindennapokat több nagy sikerű könyvben őrző gyógyítóval *Ciortea Zsuzsanna* beszélgetett.

Nagy Székely Ildikó

Dr. Fodor Réka Budapesten született 1971-ben. Alig 12 évesen olvasta Albert Schweitzer egyik könyvét, amely olyan mély hatással volt rá, hogy már akkor elhatározta: missziós orvos lesz. Tanulmányait a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Karán kezdte, 1990-ben azonban súlyos autóbalesetet szenvedett, ami gyökeresen megváltoztatta a gondolkodását, az élethez való hozzáállását. A trauma után megszakította az egyetemet, és 1991-ben egy teljes évig Párizsban utcazenészként kereste a kenyerét. 2015-ben jutott el először Afrikába gyakorló orvosként, és azóta több mint húsz misszióban vett részt. Munkáját számos díjjal elismerték – körvonalazódott elöljáróban az orvosnő eddigi életpályája, majd el is hangzott az első kérdés: mit tapasztal az, aki először érkezik Afrikába, pontosabban Nigériába?

„…és még meg is vagyunk váltva”

– Nagyon meleg van ott, 38 °C az átlaghőmérséklet. Nigériában sokszor a száraz évszakban is 95%-os a páratartalom, amikor novembertől februárig egyáltalán nem esik az eső; a pálmafák olyankor is zöldek. A másik, amivel szembesül az ember, az a hihetetlen szegénység, amit mindenki hall meg lát a tévében, de amikor hús-vér emberek tényleg étlen halnak, azt nem tudom nektek elmesélni. Mégis mindig hálatelt szívvel érkezem onnan haza, mert annyi hálát és hitet tapasztalok ott mindig. 24 orvosmissziót vezettem, ebből 19-et Nigériában, kettőt Ghánában és egyet-egyet Ugandában, Csádban és Kongóban. Minden ország sok szempontból teljesen eltér egymástól, sőt az egyes országokon belül bizonyos területrészek is, de a hála és az öröm az egész földrésznek a sajátja. Voltam törzsi környezetben, ami nem katolikus, és ott is örültek, de a katolikusok még sokkal inkább örültek, miközben azt mondogatták: „és gondolj bele, még meg is vagyunk váltva”. Nigériában minden második órában valaki meghal azért, mert keresztény. Gondoljatok bele, hogy mire vége lesz ennek az előadásnak, biztos lesz új keresztény vértanú abban az országban. Az ottani emberek mégsem azt választják, hogy kiborulnak. Tömve vannak a templomok hívekkel, szabadtéri misék vannak, és a misék tízezer fősek, azok után is, hogy négy évvel ezelőtt muszlim terroristák betörtek egy templomba pünkösdkor a szertartás alatt, és szétlőtték a bérmálkozni jött gyerekek fejét. Két hónapra mentem ki akkor, és azt hittem, hogy ezek után teljesen üresek lesznek a templomok, de nem ez történt. Tavaly novemberben volt a 21. miszszióm, akkor történt, hogy egy egész középiskola, egy lánygimnázium diákságát, több mint háromszáz gyereket elraboltak, az érsek atya pedig, ahelyett, hogy bosszút forralt volna, egy bentlakásos fiúiskolában dupla hangerővel kérte az alleluját. Szóval nekem Afrika egy nagyon komplex érzés – összegezett a meghívott, majd arról mesélt, hogy Nigériában nagyon szigorú biztonsági intézkedéseket kell betartani, például nem szállhat ki az autóból, és ha mégis meg akarná ezt tenni, akkor a testi épségére vigyázó atya, a kórházigazgató egyszerűen benyomja a gyerekzárat a járműben.

Dr. Fodor Réka és Ciortea Zsuzsanna Fotó: Nagy Tibor

„Ha van két lábad…”

Ciortea Zsuzsa ezután az afrikai átlagemberek hétköznapjairól kérdezte a doktornőt.

– A nigériai katolikus kórházban minden nap reggel 6 órakor tartanak misét, amin a 400 fős személyzet részt vesz. Ezzel indul a nap, és ez az egyetlen biztos pont az életben, mert utána bármi történhet. A kórház ápolónői 35 dollárt keresnek egy hónapban, ennyiből nem halnak éhen, de félretenni sem tudnak. Igaz, a kórházban ingyenes lakhatást biztosítanak nekik. Áramszolgáltatás viszont csak ritkán van, sziréna jelzi, ha jön az áram, és akkor mindenki rohan kihasználni a lehetőséget. Mi Dél-Nigéria egyik legnagyobb magánkórházában lakunk, a vendégházban, és ott egyszer Facebook-poszt lett abból, hogy lesz egész napos vízellátás. Ne úgy képzeljük el, hogy iható víz, sőt mi fogat sem moshatunk vele, a nyamvadt európai gyomrunk ugyanis azt sem bírná ki, ezért nekünk ásványvizet hoznak – mesélte Afréka, majd arra is kitért, hogy egyszer, amikor felelősségre vonta az ottani papokat, hogy hogyan tudnak ilyen körülmények között is hálásak lenni, azt a választ kapta, hogy „csak találsz tíz okot a hálára, hogy azzal kezdd a napot. Ha van két lábad, az már két ok, és így csak összejön a tíz”.

– Ezek az emberek mindenen nevetnek, és azt mondják, persze, nevetve, hogy ha nem így tesznek, a körülményeik akkor sem változnak. Mivel nekik semmijük nincs, ezért mindenben Istenbe kapaszkodnak. Folyamatosan dicsőítik az Urat, vagy kérnek tőle valamit – tette hozzá a doktornő, majd az európai és afrikai emberek életkörülményeit és hitét összevetve kiemelte, hogy ott nincs ingyenes egészségügyi vagy oktatási rendszer, a nigériai lakosság legalább 38%-a analfabéta.

Kétszáz beteg, kétszáz áldás

– Az orvosmissziónál én sokkal fontosabbnak tartom az oktatást, mert az hálót ad, nem csak halat. Az írástudatlanok teljesen kiszolgáltatottak, hiszen nincs bejelentett munkahelyük, járnak a piacra árulni, és ha jön egy betegség, akár egy malária, amiből egyébként egy ember 10 dollárból kigyógyítható, nem lesz rá pénzük. De az ápolónőnek sem lesz, ha 35 dollárt keres egy hónapban, és van öt gyereke – fejtette ki dr. Fodor Réka, aki eddig 56 ezer maláriában szenvedő pácienst hozott helyre. Az afrikaiak nagyon hálásak az orvosnőnek és kollégáinak, ha egy nap kétszáz beteget lát el, kétszáz áldást is kap.

– Mindig azt szoktam mondani, hogy sokkal gazdagabban jövök haza, mint ahogy kimentem. Amikor hazajövök, a hitnek mindig egy magasabb szintjén rezgek – jegyezte meg ennek kapcsán a meghívott.

A továbbiakban Afréka azt is elmesélte,

(Folytatás a 8. oldalon)

Mi lesz veled, emberke?

Lét és tudat vagy a társadalom és én

Albert Ildikó klinikai pszichológus

Be kell vallanom, igen nagy fába vágtam a fejszém, amikor arra vállalkoztam, hogy a javasolt témákról, témákból indítok sorozatot. Persze, saját magamnak nehezítem meg a helyzetem, hisz lehetne írásfüzért kihozni belőlük egyszerűen úgy, hogy veszem egyenként a témákat, és kifejtem őket egy, két vagy három részben, aszerint, mennyire van szükség ahhoz, hogy érthető és kerek legyen. Igen ám, de alulírott nagyon szereti az összefüggéseket láttatni, mondhatnám, összefüggésmániás vagyok, és ezért az agyam eleve ezekre koncentrál, eleve így észleli a gondolatokat.

Azt is tudni kell, hogy a lélektani jelenségekről sosem beszélhetünk úgy, hogy ne lássuk és ne mutassuk meg mögöttük vagy kialakulásukban, működésükben, az egyén megnyilvánulásaiban, sokszor annak okaként a konkrét társadalmi feltételeket, amelyek között az egyén létezik. Minden pszichés jelenség az őt körülvevő és létrehozó (igen, mondhatjuk így) társadalmi viszonyok ismeretében érthető meg.

Úgy gondolom, hogy ez ma még inkább igaz, a lelkünkről érdemben ma még inkább a körülöttünk lévő világ ismeretében lehet és kell beszélni, mint régebb. És bár igaz, mint mondtam, hogy ez mindenképp kötelező, mert a mindennapok befolyásolnak, azaz rendszerint – mondom: rendszerint, azaz nem mindig! – a lét határozza meg a tudatot, de ma ez a lét, és különösen az, amit a véleményformálók gondolnak erről a létről, ott kering az éterben, és szinte pillanatok alatt eljut mindenkihez, ha akarja, ha nem. Sőt, sulykolják belé, ha akarja, ha nem. Mert ott lehet hagyni a közösségi oldalakat, meg a tévét, sőt az újságot is (vagy talán ezt a legkönnyebb), de akkor is megüti fülünket, sőt lelkünket, ami történik, amit hirdetnek, mert hivatkoznak rá, ott van a polcokon, az utcasarkon, a családi beszélgetésekben, a munkahelyen, a többiek minden szavában, és különben sem lehet teljesen elszigetelődve élni. Ki kell kukkantani néha, és akkor ömlik ránk mindenhonnan az, amit gondolni kell.

És mit öntenek ránk? Hogy legyünk divatosak, fogyasszunk, különösen azt, ami divatos és akkor, annyit, amikor, amennyit elvárnak, vagyis a valódi szükségleteinken felül, illetve sokszor egészen mást.

Ha ezt az oldalát vesszük figyelembe, szinte arról győz meg, hogy az említett, alapigazságként megfogalmazott marxi–engelsi tétel nem igaz, mert sokkal inkább a tudat határozza meg a létet. De figyeljünk jól oda, mert ez csak látszat. Amit belénk sulykolnak, vagy igyekeznek belénk sulykolni, az a létforma, amit sokan valóban ki is alakítanak: igyekeznek úgy élni, ahogyan sugallják nekik, illetve elégedetlenek, ha ez nem sikerül, mert nem tesznek érte semmit. Rendszerint elfelejtik megemlíteni, hogy dolgozni kell a pénzért, amivel megvalósítható az a lét, amit reklámoznak és célként tüntetnek fel. A tudatban mindössze az jelenik meg, hogy szeretne menő lenni, meg sokat szórakozni, és boldog, föltétlenül boldog. Illetve kialakul ott jó nagy zavarodottság is, de most nem akarok előreszaladni, mert erről majd lesz szó bővebben. A fontos tehát az, hogy egy olyan létet propagálnak, melynek egyrészt a megvalósítása nem egyszerű, és nem adnak hozzá eszközöket, másrészt nem adnak lényeges kapaszkodókat ahhoz, hogy követőik kialakítsanak egy megfelelő gondolatvilágot, érték- és eszmerendszert. Amivel el is érkeztünk a legfontosabbhoz: az életmódunk alakítja ki, illetve adja át az értékeket, gondolatokat, elképzeléseket a világról, amiből a személyiségünk építkezik. Amik ma hiánycikkek. Következményük a bizonytalanság, keresgélés és konyhalélektan, meg a guruk, mindenféle tanácsadók népszerűsége. Ezzel szinte meg akarván fordítani az alaptételt, hisz a tudatot szeretnék kialakítani a lét mellett vagy annak ellenére, a gondolkodásukat olyanná tenni, ami működőképes életet biztosít majd. Furcsa, de valós ellentmondás.

A létünk milyensége alakítja ki az alapállásunkat az életben. Aszerint, hogy életünk első hónapjaiban hogyan viselkedik velünk a gondozónk, mennyi figyelmet, szeretetet, gondoskodást kapunk, mennyire jól elégítik ki a szükségleteinket, hogyan reagálnak a bajainkra ebben az újszülöttnek rettentően idegen és félelmetes világban, aszerint dől el, hogy a kisemberben az ősbizalom vagy az ősfélelem válik alapérzéssé, alapmagatartássá. Ezt Erik Erikssontól tudjuk, és ha utánajárunk, mi magunk is meggyőződhetünk az igazáról.

Persze vannak remek példáink arra is, hogyan befolyásolja a tudatunk az életet. Van személyes tapasztalatom arról, milyen csodálatosan viselkedett az első zongoratanárnőm, akitől az első leckéket kaptam, mert akkoriban nehéz volt bejutni a zeneiskolába, és szüleim jónak látták, hogy már azelőtt tanuljak játszani, hogy biztosan sikerüljön majd a felvételim. Leckéket kaptam tőle szép beszédből, műveltségből, eleganciából – igazi bárónő volt. De érdemes elolvasni Karinthy Ferenc egyik novelláját is, a Gyászmisét. Arról nem beszélve, hogy jómaga és néhány, kevés (!) ember a barátaim közül ebbe a kategóriába tartozunk. Mint mindenki, aki megteremti a saját világát a létező mellett, esetleg egyenesen azzal szemben. A legjobb ezek szerint, ha azt mondjuk, hogy a létünk és a tudatunk kölcsönösen befolyásolja és meghatározza egymást. Ahol és ahogyan élek és amit erről meg magamról gondolok, szép, kerek, egységes egész. Jó esetben. Bár egy idő óta ez egyre kevésbé van így. Épp erről (is) lesz a következőkben szó. Ám akárhogyan is látjuk, tény, hogy „Az élet nem valami – az élet lehetőség valamire”, ahogyan ezt Viktor Franklon keresztül Friedrich Hebbel tanítja nekünk.

Viktor Frankl (1905–1997) zsidó származású osztrák neurológus és pszichiáter; holokauszt-túlélő. A logoterápia és az egzisztenciaanalízis megteremtője, a pszichoterápia harmadik bécsi iskolájának (Freud és Adler után) egyik megalapítója.

A Hebbel-idézet Viktor Frankl Az élet értelméről című könyvéből származik, Libri, 2022, ford. Kalocsai-Varga Éva, 60. old.

Friedrich Hebbel (1813–1863): német drámaíró és költő

Ember és állat harmóniája

Házi kedvencek szemgyulladása

A szemgyulladás viszonylag gyakran jelentkezik a macskáknál, a háttérben allergia, fertőzés vagy más egészségi probléma állhat. A szemgyulladás kezelése során fontos, hogy tiszta környezetet biztosítsunk a beteg cicának. Ennek érdekében rendszeresen tisztítani kell a macska alomtálcáját, de az alvóhely is tiszta és száraz kell legyen, hogy elkerüljük a fertőzés terjedését.

Szer Pálosy Piroska

Illusztráció Fotó: Szer Pálosy Piroska

– Mi okozhatja a szemgyulladást, és milyen tünetei vannak? – kérdeztük **dr. Pálosi Csabát**, a Noé Bárkája kisállatklinika vezetőjét.

– A macska szemgyulladását sok minden okozhatja, megeshet, hogy porral, pollennel vagy más allergénekkel érintkezve begyullad, de nem ritka, hogy sérülés okoz gyulladást. Ha váladékozik a kutya vagy a cica szeme, annak több oka lehet. Amennyiben nem csupán könnyezik, de kipirult, duzzadt, hunyorog, vakarja, bútorokhoz dörzsöli a szemét, kötőhártya-gyulladásra kell gondolni, amely fájdalmas és veszélyes, de szemcseppel, szemgéllel, valamint szájon át adandó gyógyszerekkel megszüntethető. A könnyezést gyakran kötőhártya-gyulladás, allergia, sérülés, abnormálisan növő szempillák, szaruhártyafekély, fertőzés, glaukóma vagy a szemhéj rendellenessége okozza. A könny túlfolyása bizonyos fajtákban gyakori jelenség, közismert, hogy a fehér szőrű kutyáknál a pofaszőrzet barnás elszíneződését okozza. Ilyenkor fontos annak megállapítása, hogy fokozott könnyezéssel állunk-e szemben, irritáció vagy fájdalmas szembetegség miatt, vagy könnyelvezetési probléma miatt a normális mennyiségű könny folyik rossz irányba. Míg az előbbi akár súlyos, szemet veszélyeztető betegség következménye is lehet, az utóbbi sokszor csak esztétikai probléma.

Sok macska szenved vírusos vagy bakteriális fertőzésektől. Védőoltással megelőzhetők a vírusos megbetegedések, a kötőhártya-gyulladást okozó calicivírus és a macskaherpesz-vírus (FHV-1) is. A herpeszvírus nemcsak a légutakat érinti, hanem a szem egészségére is komoly hatással lehet, visszatérő kötőhártya-gyulladást okozhat, ami nemcsak kellemetlen a macska számára, de súlyos esetben akár látásvesztéshez is vezethet. A beteg cica hunyorít, dörzsöli a szemét, ami tovább ronthatja az állapotát. A kötőhártya-gyulladás nyálkás vagy sárgászöldes váladékozással járhat. Ha a macska viselkedése megváltozik, például kedvetlenné válik, elveszíti az étvágyát, vagy túl sokat alszik, az arra utalhat, hogy nem csupán átmeneti irritációról van szó.

– Házilag miként kezelhető?

– Enyhe irritáció esetén otthon is tehetünk a macska szemének az egészségéért, ha langyos, steril sóoldattal vagy kamillateával óvatosan áttöröljük a szem környékét. Fontos csak a szem környékén használni, szembe ne kerüljön, mivel a kamillatea szárító hatású. A szem körüli terület alapos, kíméletes megtisztítása elengedhetetlen része az otthoni kezelésnek. Ehhez langyos vízzel átitatott steril vattakorongot vagy vattapamacsot ajánlott használni. Fontos minden törléshez új vattát alkalmazni, hogy a még egészséges szem ne fertőződjön be. A megtisztított szemet be kell kenni antibakteriális és gyulladáscsökkentő hatású szemkenőccsel, a művelethez fültisztító pálcikát ajánlott használni.

– Mikor kell állatorvoshoz fordulni?

– Bár az enyhe irritáció otthon is kezelhető, vannak esetek, amikor azonnal állatorvoshoz kell fordulni. Ha a cica szeme néhány nap elteltével sem mutat javulást, vagy súlyosbodik a probléma, nem kell halogatni az állatorvosi vizsgálatot. Ha a szemduzzanat rosszabbodik, a váladékozás erőteljes és sárgás vagy zöldes színű, vagy ha a macska nem tudja kinyitni a szemét, az komoly fertőzés vagy akár fekély jele is lehet. Ugyanígy, ha a macska egy sérülés után szemproblémát mutat, fontos, hogy szakember ellenőrizze, nincs-e szükség speciális kezelésre.

A macska szemgyulladása gyakori probléma, amelynek számos kiváltó oka lehet, a fertőzésektől kezdve az allergiákon át egészen a genetikai hajlamig. Bizonyos fajták – mint a perzsa vagy a brit rövidszőrű – fokozottan érzékenyek a szemproblémákra, ezért náluk különösen fontos a rendszeres szemellenőrzés. A szem egészségének megőrzése kulcsfontosságú, ezért időben észlelve a tüneteket, és megfelelően tisztítva a szemet, esetenként elkerülhető az állatorvosi beavatkozás.

Ahol a nincstelenség és a hála édestestvérek

(Folytatás a 7. oldalról)

hogy a pandémia idején fél évre kint rekedt, mivel nem volt járat, amivel hazajöhetett volna. Ebben az időszakban három hónapig nem volt szabad temetni, a holttesteket formalinban tartották, és amikor végre lejárt a tiltási idő, a doktornőnek is alkalma volt részt venni egy temetésen.

– Az egy örömünnep, amelyen a családtagok fehérbe öltözve jelennek meg. Nyilván megélik a hozzátartozó elvesztésének fájdalmát, hiszen ez egy emberi dolog, de a szertartás végén mindenki tapsol, táncol, ünneplik, hogy az elhunyt tényleg a mennybe megy – mesélte a gyógyító.

Dr. Fodor Réka azt is elárulta, hogy a kórházas napokat felváltó terepmunka a kedvence. Október 13-án tér vissza Afrikába, de már most meg kell venni az orvosságokat ahhoz, hogy mire visszaérkezik, a Kalkuttából beszerzett és hajóval szállított gyógyszer is célba érjen.

Mivel a terepmunka helyszínén nincs áram, előre ki kell telepíteniük az áramforrást, hogy a mikroszkóp és a többi felszerelés működőképes legyen. A boromerói kórházból kapják a személyzetet a vizsgálatokhoz, amelyek alatt vércukrot és vérnyomást mérnek, illetve kiszűrik a tífuszos és maláriás eseteket.

A vizsgálatok után Afréka tolmács segítségével kommunikál a betegekkel, és közben a vizsgálatok eredményét is átnézi, minderre páciensenként öt perce van. Az is előfordult, hogy egy haldokló betegnek, akinek egy vérző miómája volt, a saját véréből adott, így mentette meg az életét. A beszélgetés vége fele az orvosmisszió támogatási lehetőségéről is szó esett. A létminimum alatt élő közösségek számára az Afréka Alapítvány adományozási oldalán – https://adomany.afreka.hu/cib – ajánlhatók fel pénzösszegek.

Johann Gottfried Seume német költő figyelmeztetését idézzük a rejtvény fősoraiban.

				1.	MOSTANI	LISTÁBA VESZ	BECÉZETT KATALIN	FELVIGYÁZÓ / IDŐMÉRŐ		PARTNER / MAGUNK		FOCIBÍRÓ JELEZ	CINNEL KEZELT	FELTÉVE / AZ EGYIK VÉGTAG		PÁRT!	VÉKONY FATERMÉK	MAGUK / KIÁRUSÍTÓ		ELŐTAG: AZONOSSÁG		ÉPÍTÉSI FAMUNKÁS
				A																		S
				SZÁNDÉKOZIK					IDEGEN IRÉN / VERSET MONDÓ						ÉVSZAK / CSINOS, NETT				ÁZSIA BELSEJE! / NÁDAS HELYE			
				RÉSZEG / SZŐLŐTÁMASZ						TESTMOZGÁS, EDZÉS / IPARI TANULÓ						ÓRÓMAI POLIT. VOLT / VOLT (RÉG.)					NAPÓLEON JELE / MŰVÉSZI HÁRMAS	
2.	A	MINT	BÉKAFÉLE		PÁRA! / FÁBA VÉS			A SZÍN LÉNYEGE! / ÁLL ALATTI ZSÍRPÁRNA			LATIN CSONT / UNITED STATES (RÖV.)			SAV-CSEPPEK! / HEVENY			DOLGOZNI KEZDI! / RECEPT (RÖV.)			TYÚKFEJ / EZEN A HELYEN		
ZAKLATOTT, NYUGTALAN, TÉTOVA / PLÉD							OKUL / SZOLMIZÁCIÓS HANG						SZÁNDÉKOZÓ / FRANCIA RT. (RÖV.)					ÍRORSZÁG NOB-JELE / EGYIPTOM (RÖV.)			
						PARIPÁN ÜL / AZ ANÓD PÁRJA						INDIÁN TRÓFEA / ROVARÁLLAPOT						SZERVES GYÖK / HÍM MÉH				
BECSUKÓ					A SZEMÉTDOMB URA / NEVEZETES						PETRARCA MÚZSÁJA / ASZTALRA TÁLAL						AZ EGYIK SZÁM / TAPOSÓ				
TROMBITAHANG / ŐSI FEGYVER				FELTÉVE / BESZÍV!			A VONAL VÉGE! / JUTTAT		MORZEJEL / SKÁLAKEZDET				ÁLLÓVÍZ / ALFA ÉS ÓMEGA			KUGLI / ROMÁN ISTENEK				FÉLSZ! / AZ ARANY VEGYJELE		
		ROSTA / TASZÍT						NÉMET FOLYÓ / SZÜLŐBECÉZÉS						DAMASZKUSZ LAKÓJA / FIATALOS KÖSZÖNÉS					A NÁTRIUM VEGYJELE / HASADÓ JÉGRÉTEG			EGÉSZEN FELNÖVŐ
LATIN ÉS			HIVATALI MUNKAHELY / ÉRTE RAJONGÓ						DOKTOR / A TÉR PÁRJA						KORAI GYÜMÖLCS / NAGY SZÁMBAN					KÖZLEKEDÉSI PÁLYA / PÁRATLAN LÁJBI!		
TÖRVÉNY (FRANCIA)				RÉSZBEN KEDVES! / CSERMELY			LUDOLF SZÁMA / HŐSÖK ... (PESTEN)			A PIAC PIACA! / ÁLLATI FEKHELY			...PÁRNA AZ ÁLL ALATT / KÁBÍTÓSZER				OLASZ NÉVELŐ / MAGASFÖLD, BÉRC			EGYE! / FÉRFINÉV (FEBR. 27.)	
SZELLEMES / MINT BENT!						EMBERI TULAJDONSÁG / FÉLTUCAT						CSONTHÉJÚ GYÜMÖLCS / LÉNYEGÉBEN VITAT!				A KÍVÁNSÁGÁT / FOHÁSZ					
		SODRÁS / PUHA A KÖZEPE!			A HÉLIUM VEGYJELE / GYÁRKAPU!			GYILKOL / AZ ARZÉN VEGYJELE			BAGDAD LAKÓJA / TELEVÍZIÓ (RÖV.)						NŐI NÉV (SZEPT. 15.) / HATÁRRAG					
ISMER				HUNYADI L. NÁDORA / GRAMM (RÖV.)					PALINDROM FÉRFINÉV / SPANYOL AUTÓJEL					BARÁT (SPANYOL) / ITTRIUM VEGYJELE						A NAGY VARÁZSLÓ / RÓMAI 100		
L.N.J.																			LYUKAS RÚD			

Szeptember 24-i rejtvényünk megfejtése: ***Az ember természeténél fogva jó, csak az intézmények teszik rosszá.***

Hagi: Nem mentünk át a vizsgán, én vagyok a fő hibás

Gheorghe Hagi szövetségi kapitány vállalta a felelősséget a román labdarúgó-válogatott Bosznia-Hercegovinától elszenvedett 4-2-es vereségéért. A szakvezető szerint sem a csapatnak, sem neki magának nem sikerült abszolválnia a vizsgát, az pedig, hogy a svédek és a bosnyákok elleni két mérkőzésen jelentősen eltérő kezdőcsapatot küldött pályára, hibás döntésnek bizonyult.

Fotó: a román labdarúgó-válogatott közösségi oldala

„Bizakodó voltam, hogy jó mérkőzést játszunk, de Bosznia megleckéztetett bennünket. Lerítt róla, hogy ott volt a világbajnokságon, bátran és nagy önbizalommal futballozott. Mi pedig nem mentünk át a vizsgán. Fájdalmas ezt kimondani, de ez a futball, ennyire voltunk képesek” – értékelt Hagi a mérkőzés utáni sajtótájékoztatón.

A szövetségi kapitány szerint a felelősség elsősorban őt terheli, mivel ő készítette fel a csapatot a két mérkőzésre. Elmondta, tudatosan állított össze két különböző kezdőcsapatot a Svédország és Bosznia-Hercegovina elleni találkozóra, hogy a játékosok frissek maradjanak és megfelelően bírják a terhelést. Úgy vélte, korábban, a nyári mérkőzéseken ez a módszer működött, ezúttal azonban kiderült, hogy hibázott.

„Én vagyok a fő hibás. Én terveztem meg, én gondoltam így, és vállalom érte a felelősséget. Azt hittem, hogy két olyan csapatot állítunk össze, amely friss lesz, és megfelelően összpontosítani képes, de úgy tűnik, tévedtem” – fogalmazott.

Hagi arról is beszélt, hogy szerinte a válogatott körül kialakult negatív légkör hatással lehet a játékosokra. Úgy látja, korábban nagyobb önbizalommal léptek pályára, ezért szerinte ismét fel kell építeni a győztes mentalitást, amihez sok munkára és a válogatott iránti erősebb elköteleződésre van szükség.

A kapitány szerint a Bosznia-Hercegovina elleni vereség után irányváltásra van szükség. „Száz százalék, hogy változtatnunk kell, száz százalék, hogy tennünk kell valamit. Rengeteg munka vár ránk” – mondta, hozzátéve, hogy nem lehet tovább a múlt eredményeiből élni, hanem olyan csapatot kell építeni, amely képes eredményeket elérni és örömet szerezni a román szurkolóknak.

Románia két forduló után pont nélkül áll a Nemzetek Ligája B4 csoportjában, miután Svédországtól 2-1-re, Bosznia-Hercegovinától pedig 4-2-re kapott ki. A válogatott október 2-án Lengyelország vendége lesz Varsóban, három nappal később pedig Svédországot fogadja a bukaresti Nemzeti Arénában.

Bîrligea: Változtatnunk kell, mert így nincs esélyünk

Daniel Bîrligea szerint a román labdarúgó-válogatottnak változtatnia kell a játékán, mert a Bosznia-Hercegovina elleni 4-2-es vesztes mérkőzésen nyújtott teljesítménnyel nem sok esélye lesz a folytatásban sem. A támadó úgy véli, a csapatnak többet kell dolgoznia, jobban kell védekeznie, és a labdát is gyakrabban kell az ellenfél kapuja elé juttatnia. Bîrligea szerint a vereségért a teljes gárda felelős, ezért közösen kell megkeresniük a hibákat és a megoldásokat. Hangsúlyozta, hogy még négy mérkőzés hátravan, 12 pontot lehet szerezni, így szerinte semmi sem dőlt el, de ehhez megfelelő hozzáállásra és nagyobb küzdőszellemre van szükség. A támadó szerint a sűrű program miatt a szövetségi kapitánynak több összeállítást is ki kell próbálnia, és minden kerettagnak készen kell állnia arra, hogy kezdőként vagy cseréként pályára lépjen és a győzelemért harcoljon.

Kicsúszott a meccs a CSM Mureșul kezéből

Kikapott a CSM Mureșul a Sportul Studențesctől a vízilabda-Szuperliga nyitófordulójában. A tavalyi két súlyos vereség után a marosvásárhelyi együttes ezúttal végig irányította a játékot, és négy perccel a vége előtt még 8-6-ra vezetett a bukaresti riválisellen, azonban a hajrában több meccslabdát is elhibázott, az ellenfél pedig két emberelőnyt is gólra váltott, így végül egyetlen góllal elveszítette a szinte már megnyert találkozót.

Olyan mérkőzést veszített el a vízilabda-Szuperliga 1. fordulójában a CSM Mureșul, amelyet soha nem lett volna szabad a játék képe alapján. A Sportul Studențesc az előző bajnokságban kétszer is átgázolt a marosvásárhelyi csapaton, így a laikusoknak talán meglepetésnek hangzik, hogy ezúttal a marosvásárhelyiek irányították a játékot. Bartalis Károly csapata kiválóan kezdett, az első három támadásából gólt szerzett, míg az ellenfél az agresszív védekezésnek köszönhetően szinte helyzetig sem jutott. Aztán lassan kiegyenlítődött a meccs, néhány rossz döntés, néhány furcsa játékvezetői ítélet következtében szünetig kiegyenlített az ellenfél. A harmadik negyedben helyreállni látszott a rend, ismét átvette az irányítást a marosvásárhelyi alakulat, és négy perccel a vége előtt 8-6-ra vezetett. Az utolsó percek azonban valóságos rémálommá változtak a CSM Mureșul számára. A csapatok már gyakorlatilag fel sem álltak támadásban, ellentámadások sora váltakozott a két kapu előterében. A marosvásárhelyiek többször is lezárhatták volna a mecscset, ám egyszer a kapufa belső élét eltaláló labda megpihent a gólvonal előtt a vizen, aztán kimaradt két ziccer is, az egyiknél érzésünk szerint szabálytalanul szerelték Cristan Róbertet, ám a síp néma maradt. A végén két emberelőnyt is értékesített a Sportul, a CSM Mureșulnak pedig már nem volt esélye az egyenlítésre sem, amikor időntúli ötméteresből egygólosra csökkentette a hátrányt.

Egy már gyakorlatilag megnyert mérkőzés csúszott ki így a CSM Mureșul kezéből, amely azonban a tavalyinál sokkal jobb idényt ígér.

A csapat a második fordulóban is idegenben játszik, a Rapid vendége lesz. Az első hazai találkozóra október második hétvégéjén lehet számítani, amikor a bajnok Nagyváradi CSM lesz az olimpiai uszoda vendége. (*bálint*)

Eredményjelző

Vízilabda-Szuperliga, 1. forduló: Bukaresti Sportul Studențesc – Marosvásárhelyi CSM Mureșul 10-9 (1-3, 3-1, 1-2, 5-3), Bukaresti Dinamo – Kolozsvári Poli 27-4, Nagyváradi CSM – Bukaresti Rapid 13-10, Bukaresti Steaua – Nagyváradi CSU 28-5. Előre hozott mérkőzéseken: Kolozsvári Poli – Bukaresti Steaua 3-26 (Bukarestben játszották), Bukaresti Dinamo – Nagyváradi CSU 29-4.

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Magabiztosan nyertek a spanyolok és az angolok

A világbajnok spanyol, illetve az angol válogatott is magabiztosan nyert kedden a labdarúgó Nemzetek Ligája második fordulójában: előbbi hazai környezetben 4-1-re múlta felül a horvátokat, míg utóbbi együttes Prágában győzte le 2-0-ra a 28. perctől emberhátrányban játszó csehe-ket.

Sevillában a Ramón Sánchez Pizjuán Stadionban a 2. percben Lamine Yamal góljával gyorsan vezetéshez jutottak a spanyolok, akik támadásban maradtak, és helyzeteik adódtak előnyük növelésére. A jobbára védekezésre kényszerített, a labdát általában kevés ideig birtokló horvátok a 28. percben villantak, és Dion Beljo fejesével váratlanul egyenlítettek. A házigazda nem esett kétségbe, és a 31. percben Marc Pubill fejes góljával visszavette a vezetést. A második félidőben azonnal nyomást gyakorolt ellenfelére a világbajnok, és 63. percben príma jobb oldali összjáték végén Lamine Yamal éles szögből vágta a kapuba a labdát. Barcelonai klubtársa, Dominik Livakovic nem zárt jól a röviden. A hajrában kijött a szorításból a horvát gárda, de veszélyeztetni és gólt szerezni nem tudott. Ezt a védelmi kinyílást a 89. percben Nico Williams boszszulta meg, aki egy kontra lezárásaként megforgatta védőjét, majd a hosszúba bombázott.

Prágában az angolok az első félidőben hiába dolgoztak ki több helyzetet, és birtokolták jóval többet a labdát, nem tudták gólra váltani a mezőnyfölényüket, még úgy sem, hogy Pavel Sulc kiállítását követően az első félidő közepétől emberelőnyben játszhattak. A szünet után azonban hamar megtört a jég: saját térfélen eladott hazai passzt góllal büntettek az angolok, Anthony Gordon okos fejessel talált a kapuba. A 69. percben Harry Kane közeli lövéssel duplázta meg az előnyt, a hátralévő időben az angolok kézben tartották az irányítást, de újabb gólt már nem szereztek.

Két fordulót követően a spanyolok hat ponttal elsők, az angoloknak és a horvátoknak egyaránt három pontjuk van, a cseheknek továbbra sincs pontjuk. Az A divízió csoportjainak első két helyezettje tavasszal a negyeddöntőben szerepelhet, a harmadik a bennmaradásért játszik, a negyedik kiesik a B divízióba.

Eredményjelző

Nemzetek Ligája, 2. forduló:

* *A divízió, 3. csoport:* Spanyolország – Horvátország 4-1, Csehország – Anglia 0-2. Az állás: 1. Spanyolország 6 pont, 2. Anglia 3 (4-3), 3. Horvátország 3 (3-5), 4. Csehország 0.

* *B divízió, 1. csoport:* Szlovénia – Észak-Macedónia 2-0, Skócia – Svájc 0-3. Az állás: 1. Svájc 6 pont, 2. Szlovénia 4, 3. Skócia 1, 4. Észak-Macedónia 0.

* *C divízió, 1. csoport:* San Marino – Albánia 0-3, Finnország – Fehéroroszország 0-0. Az állás: 1. Albánia 6 pont, 2. Finnország 4, 3. Fehéroroszország 1, 4. San Marino 0.

* *C divízió, 3. csoport:* Szlovákia – Kazahsztán 2-1, Moldova – Feröer szigetek 1-1. Az állás: 1. Szlovákia 6 pont, 2. Feröer szigetek 2, 3. Kazahsztán 1 (2-3), 4. Moldova 1 (1-3).

* *C divízió, 4. csoport:* Bulgária – Észtország 0-0, Luxemburg – Izland 0-3. Az állás: 1. Izland 4 pont, 2. Luxemburg 3, 3. Észtország 2. 4. Bulgária 1.

Ma a televízióban

* 19.00 óra, DigiSport 3, Prima Sport 1: Azerbajdzsán – Liechtenstein;
* 21.45 óra, DigiSport 1, Prima Sport 1: Dánia – Portugália;
* 21.45 óra, DigiSport 2, Prima Sport 2: Németország – Szerbia;
* 21.45 óra, DigiSport 3, Prima Sport 3: Görögország – Hollandia;
* 21.45 óra, DigiSport 4, Prima Sport 4: Wales – Norvégia;
* 21.45 óra, Prima Sport 5: Írország – Ausztria.

Merre tovább, fesztiválipar?

A Szigettől a Félszigetig és vissza

Az üzleti életben benne kell legyen az érzelmi rész is, hiszen ha csak racionális üzleti szempontok vezérlik az embert, sokkal kevésbé tud sikereket elérni, mint akkor, amikor extra lelkesedés, hit, valamilyen vágyának a beteljesítése, az álmainak a megvalósítása vezérli – mondta *Gerendai Károly*, a Sziget Fesztivál alapítója az ötödik DeepDive-on; lapunknak azt is elismerte, hogy abszolút érzelmi döntés volt, hogy idén visszavásárolta a Szigetet.

Nagy-Bodó Szilárd

– Nyolc évvel ezelőtt azt gondoltam, hogy lezártam ezt a történetet, ettől természetesen látogatóként kint voltam a Szigeten, de eszembe se jutott, hogy én még visszavegyem a fesztivált, hogy újra ezzel foglalkozzak. De amikor azzal szembesültem, hogy megszűnhet a Sziget, hogyha nem vásárolom vissza, akkor úgy éreztem, hogy van egyfajta erkölcsi kötelességem is, hogy még egy esélyt adjak a saját gyermekemnek, hiszen anno mégiscsak én voltam az, aki kitalálta és felépítette a fesztivált – mondta Gerendai Károly, aki a visszavásárlás előtt azt érezte, hogy nem akarja tétlenül nézni, hogy bezárják a Szigetet, az ő kezében volt a kulcs, a kollégáival pedig azon dolgoznak azóta is, hogy újra talpra állítsák az eseményt.

Az interjú során a koronavírus-járvány is szóba került, ami a vendéglátó- és szórakoztatóipart is súlyosan érintette. Gerendai Károly, aki vendéglőtulajdonos is, a járvány idején Budapesten, a Deák Ferenc téren levő óriáskerékben szolgálta fel az ételt, hiszen ott a kabinokba beülhettek néhányan. Az iparágon belül a járvány idején különböző kreatív megoldásokkal próbáltak túlélni. A Sziget esetében más volt a helyzet, kétszer is elmaradt a rendezvény. 2020-ban már viszonylag előrehaladott stádiumban volt a szervezés, és ez jelentős veszteségeket okozott a szervezőcégnek – mondta Gerendai, aki akkoriban nem volt tulajdonosa és szervezője sem az eseménynek. A vállalat viszont megtartotta a stábot, de közben hatalmas veszteségeket vállalt fel. A járvány óta pedig a közönség viszonya is megváltozott a tömegrendezvényekhez. A covid előtt kifejezetten vonzó volt, ha valakinek elmondtuk, hogy van a világon egy olyan hely, ahol egy világváros közepén, egy szigeten százezer ember tartózkodik egyszerre száz különböző országból, és ahol gyakorlatilag egy fesztiválváros működik, a járvány viszont ezt is megváltoztatta. Meg kell találni azt a kommunikációt, amivel a félelmet ki lehet gyomlálni az emberekből, de úgy érzem, hogy a világ kezd ilyen szempontból ismét normalizálódni – mondta a Sziget tulajdonosa, aki arra is rámutatott, hogy más szempontból meg új kihívások vannak, elég csak az aszályos nyárra vagy a háborúkra gondolni.

A fesztiválra látogatók számát az is nagyban meghatározza, hogy mit tartanak vonzónak, hiszen jelentős a kínálat ezen a piacon. Gerendai szerint meg kell találni a hívószavakat, azt, hogy mi okoz érzelmi bevonódást, hiszen most már nem elég egyszerűen csak világsztárokat, neves előadókat elhívni, mivel ők ott vannak más rendezvényen is, ez nem győzi meg a közönséget, hogy elutazzon Budapestre, és a Szigetet válassza. A jövő évi fesztivál kapcsán Gerendai elárulta, hogy sokkal nagyobb figyelmet szeretnének fordítani arra, hogy milyen lesz a látogatók közérzete, ezért oda kell figyelni a sok apró részletre, a kulturális sokszínűségre, a szolgáltatások minőségére, kezdve a kempingszolgáltatástól a beléptetésig, a vendéglátásig.

Forrás: a DeepDive Facebook-oldala

– Rengeteg a fesztivál, ezért nekünk úgy kell gondolkodni, hogy innovatívabbak, előremutatóbbak legyünk, és felülmúljuk a látogatók előzetes elképzeléseit – összegezte a Sziget Fesztivál tulajdonosa.

Marosvásárhelyen ugyanakkor egy megkerülhetetlen kérdés a Félsziget, aminek a létrehozásánál Gerendai Károly is bábáskodott. Az esetleges feltámasztás kapcsán úgy fogalmazott, hogy ez egy érdekes kérdés, mert időközben sokat változott a romániai, erdélyi fesztiválpiac is ahhoz képest, hogy hogyan nézett ki akkoriban, amikor a Félszigetet létrejött. Ugyanakkor Gerendai azt is elismerte, hogy jelen állás szerint az elsődleges cél, hogy talpra állítsák a Szigetet, ha az sikerül, akkor utána el lehet gondolkozni a Félszigeten is, de egyelőre senkit nem akar biztatni. Azt is elmondta, hogy ha ez szóba kerül, nem ő fogja elgáncsolni, hiszen üzleti szempontból sem egy jó stratégia, hogy csak egy lábon álljon egy cég, csak egy rendezvénnyel foglalkozzon. Gerendai Károly a Népújságnak azt is elárulta, hogy a feleségét, aki egy marosvásárhelyi lány, a Félszigetnek köszönhetően ismerte meg, ebből kifolyólag a Félsziget utáni időkben is sokat járt mind Marosvásárhelyen, mind a térségben, saját bevallása szerint nagyon szereti Vásárhelyt, és az erdélyi vidéket, érzelmileg és családilag is kötődik ide. Továbbá azt is elismerte, hogy a Vibe-on nem járt, de most, hogy újra fesztivállal foglalkozik, célja az is, hogy megnézzen a régióban más rendezvényeket is, hiszen fontos, hogy tisztában legyen a vetélytársakkal.

Emlékezés, alkotás, ünneplés

A zene a közös nyelvünk

Többek között ez volt az üzenete a múlt hét végén Nyárádszeredában megrendezett XVIII. nemzetközi kórustalálkozónak, amelyen egyben a jelenlegi női kar fennállásának 35. évfordulóját is ünnepelték. „A zene nem csupán hangok összessége, hanem a lélek legmélyebb kifejeződése” – a 145 éve született Bartók Béla fogalmazta meg az idei találkozó alapjául választott gondolatot.

Gligor Róbert László

Van egy nyelv, amelyhez nem szükséges szótár – egy nyelv, amelyet megért a gyermek és az idős ember, az itthon élő és a messziről érkező vendég, a tegnap és a ma embere. Ez a nyelv a zene. És amikor a zene nem egyetlen ember hangján szólal meg, hanem sok ember ajkáról, sok szívből egyszerre, akkor megszületik valami különleges: az éneklés közösségteremtő ereje. Ez az erő töltötte meg múlt szombaton este a nyárádszeredai művelődési házat.

Egy település életében különleges értéket jelentenek azok a közösségek, amelyek nemzedékről nemzedékre őrzik és továbbadják mindazt, amit elődeiktől örököltek. Nyárádszeredában a kórusénekléssnek gazdag és tiszteletre méltó hagyománya van, és ez a találkozó ennek a hagyománynak az ünnepe is volt – hangzott el az eseményen.

A helyi önkormányzat nevében felszólaló Bocskay Eszter Gizella képviselő is a másfél évszázadnál hosszabb éneklő múltat idézte fel: háborúk, határváltozások, társadalmi átalakulások viharaiban is egymásba fogózkodtak az egymást követő nemzedékek, és ebből a múltból erőt meríthetünk. Egy kórus megtanítja az embereket egymásra figyelni, egymáshoz alkalmazkodni, egymást segíteni, és éppen ezek az értékek azok, amelyre a legnagyobb szüksége van a magyarságnak a megmaradáshoz.

Immár 35 éve épít közösséget a nyárádszeredai Bocskai István Dalkör női kara Fotó: Sármási-Bocskai János

35 éves a Bocskai István Dalkör

A nyárádszeredai karéneklés hosszú múltja során minden külső és belső tényező, történelmi és ideológiai változás nyomán megmaradt a dal, az éneklés szeretete. A szocialista időszakban sem tört meg a lendület, és a több, egymás mellett működő dalegyletek egyike volt az 1988-ban megalakult női kar, amely 1991-ben felvette a Bocskai István Dalkör női kara nevet, továbbörökítve azt a történelmi örökséget, amelyhez ma is büszkén kapcsolódik. Így a múlt szombati eseményen ennek a közösségnek a 35 évét is ünnepelték, amely alatt énekesek nemzedékei őrizték és gazdagították a közösség zenei hagyományát. Az elmúlt évtizedekben több mint 250 alkalommal léptek színpadra itthon és külföldön, sok helyre elvitték Nyárádszereda hírét, és sok éneklő közösséget fogadnak, újra és újra megnyitják Nyárádszereda kapuit a dalosok előtt.

Minden közösségnek vannak látható és láthatatlan tagjai. Vannak, akik ezen az ünnepen fellépőként vagy egykori énekesként voltak jelen, és vannak, akiknek hangja már nem hallható, arcukat azonban őrzi az emlékezet. Ezért az ünnepi pillanatokban gyertyát gyújtottak az elhunyt kórustagok emlékére, akik a közösség életében maradandót alkottak.

Éneklés és barátság

A múlt szombati találkozó nemzetközi jellegét a Felvidékről érkező vendégek adták, miután a vajdasági meghívottak végül nem tudták bevállalni az ideutazást. Így a tizennyolcadik dalostalálkozót a nyárádszeredai Deák Farkas Általános Iskola tanulóiból alakult, 2022 óta működő Kicsinyek Kórusa (karvezető: Bocskay Eszter Gizella) nyitotta meg, és az apróságok rögtön meghódították a közönség szívét, s ezt a hangulatot csak tetőzte ugyanennek az iskolának a tanulóiból álló Harmónia ifjúsági kórus (karvezető: Ferencz Örs Csaba) előadása. A házigazda Bocskai dalkör (karvezető Ferencz Sándor Csaba) mellett fellépett a 15 éves jobbágyfalvi Nagy Ferenc férfikar (karvezető Ferencz Sándor Csaba) és az 1998-ban alakult marosvásárhelyi Cantuale énekegyüttes (vezető énekes: Nyilas Szabolcs). Legvégül lépett színpadra az egyetlen külföldi kórus, a felvidéki Tornaljáról érkezett Andante (karvezető: Kurali Ágnes). A Csemadok tornaljai alapszervezetének vegyes kara 1975-ben alakult, az együttes tavaly ünnepelte fennállásának 50. évfordulóját. 2005 óta viseli az Andante nevet, és immár több mint két évtizede szoros baráti kapcsolatot ápol a nyárádszeredai kórussal. A felvidéki együttes a szombati színpadi fellépést követően vasárnap a helyi főtéri református templomban is énekszolgálatot tartott.

Egy kórustalálkozó legszebb pillanata az, amikor már nem különkülön énekelnek a kórusok, hanem a sok különálló hangból egyetlen közös hang születik. Így az idei kórustalálkozó közös énekeként az Ismerős Arcok Nélküled című dala csendült fel.

Az idei esemény megszervezését Nyárádszereda önkormányzata mellett Magyarország kormánya (a Bethlen Gábor Alap révén) támogatta, de köszönet jár azoknak is, akik támogatásukkal, hozzáállásukkal, munkájukkal hozzájárultak a közösség, a kultúra, a zene és a kóruséneklés értékeinek megőrzéséhez.

Vincze Loránt a házigazda

Az Európai Parlament elnöke nyitotta meg a FUEN kisebbségi nyelveket bemutató kiállítását

Az európai nyelvek napja alkalmából kedden, szeptember 29-én hivatalosan megnyílt az Európai Nemzetiségek Föderális Uniója (FUEN) nemzeti és nyelvi kisebbségeket bemutató kiállítása az Európai Parlament brüsszeli Info Hubjában. A rendezvény házigazdája Vincze Loránt európai parlamenti képviselő, a Kisebbségi Intergroup elnöke volt. A rendezvényen európai intézmények képviselői, politikai döntéshozók, a kontinens kisebbségi közösségeinek tagjai, illetve egy marosvásárhelyi küldöttség is részt vett Soós Zoltán polgármester vezetésével.

Roberta Metsola, az Európai Parlament elnöke nyitóbeszédében hangsúlyozta: a nyelvi sokszínűség gazdagabbá teszi Európát, erősíti a demokratikus részvételt, egyszersmind segít megőrizni identitásunkat és történelmünket. Kiemelte, hogy az európai projekt sosem arról szólt, hogy az embereket egy homogén közösségbe kényszerítse; épp ellenkezőleg, a cél egy olyan unió, amely mindenki számára eredményeket hoz, és esélyt teremt a részvételre. A házelnök megköszönte Vincze Lorántnak és a – szavai szerint a Parlament egyik legaktívabb munkacsoportjaként működő – Kisebbségi Intergroupnak a kitartó munkáját. Arra is figyelmeztetett, hogy a világ mintegy 7000 nyelvének legalább 40 százaléka veszélyeztetett, ezért az intézmény a jövőben is kiáll a nyelvi sokszínűség, illetve a többnyelvűség mellett, és folytatja a harcot a diszkrimináció ellen.

Házigazdai köszöntőjében Vincze Loránt rámutatott: Európa nyelvi arculata sokkal színesebb annál, mint amit az Európai Unió 24 hivatalos nyelve sejtet. Emlékeztetett arra, hogy Európában egyetlen ország sem homogén nyelvileg, és bár a történelem során sokan megpróbálták ezt erőltetni, sosem jártak sikerrel – hiszen az emberek a saját anyanyelvükön álmodnak, sírnak és fejezik ki az örömüket. Hozzátette, a kisebbségi nyelvekre nem teherként, hanem értékként kell tekintenünk, amely összeköti a közösségeket, őrzi a múltat és megerősíti a régiókat. A képviselő a technológiai fejlődés jelentette kihívásokra is kitért: mint fogalmazott, amikor a mesterséges intelligencia megtanul „európaiul” beszélni, gondoskodnunk kell arról, hogy Európa minden nyelvét elsajátítsa, ne csupán a legnagyobbakat.

Schubert Olívia, a FUEN elnöke beszédében arra hívta fel a figyelmet, hogy a kisebbségi nyelvek nem csak kulturális kincsek: a közösségi identitás és a történelmi emlékezet elidegeníthetetlen alapkövei. Hangsúlyozta, hogy a sokszínűség nem maradhat fenn csupán hangzatos nyilatkozatok révén; a kisebbségi nyelvek védelme valójában az emberek jövőjének biztosításáról szól. Nem elég csupán beszélni a kisebbségi közösségekről, hanem meg is kell hallgatni őket, és helyet kell biztosítani számukra a tárgyalóasztalnál, amikor a róluk és a jövőjükről szóló döntések születnek – mondta a kisebbségi ernyőszervezet vezetője.

A rendezvényen felszólalt Sabine Verheyen, az Európai Parlament első alelnöke, aki a nyelvi pluralizmus fontosságát méltatta, Dél-Tirol kormányzója, Arno Kompatscher, illetve Andrij Zajac nagykövet, az Európa Tanács brüsszeli összekötő irodájának vezetője, aki a Nyelvi Charta szerepét emelte ki.

Az eseményt zenei produkciók színesítették: Demeter Panna Katalin csángó magyar dalokat adott elő, Pieter Gysbert Zijlstra pedig fríz nyelvű hiphoppal lépett fel.

A megnyitót követően az érdeklődők megtekinthették a brüsszeli Info Hubban helyet kapó kiállítást, amelynek kifejezett célja, hogy a döntéshozók figyelmét a nemzeti és nyelvi kisebbségekre irányítsa, bemutatva értékeiket, a jelenlegi jogvédelmi kereteket, valamint azokat a kihívásokat, amelyekkel a közösségek identitásuk megőrzése során nap mint nap szembesülnek. A kiállítás rámutat: az Európai Unióban élő 158 kisebbségi közösség teszi ki az EU nyelvi és kulturális sokszínűségének 89 százalékát.

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)- 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
  - gyermekeknek - 0265/210-177
- Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330
- Prefektúra - 0265/266-801
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442
  - 0265/262-907
- Procardia Egészségügyi Központ
  - Orvosi rendelők: M. Eminescu u. 3. sz.:
  - 0265/210-087
  - Fizioterápia: Arany János u. 46. sz.:
  - 0730-545-646
- Gyulafehérvári Caritas, otthon-gondozó szolgálat, 8–16 óra között: - 0736-883-110
- Optika-Optofarm és Optolens szemsebészet - +40-373-800-850
- Dora Optics - 0733-553-976
  - 0733-553-976
- DIGI - 0365/400-401
  - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929
  - vidék - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928
  - 0800/800 928
- Aquaserv:
  - hideg víz-csatorna - 0265/215-702
  - közönségszolgálat - 0265/208-888
  - központ - 0265/208-800
  - 08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 021-9551
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés *(0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás*
  - 0265/215-119
  - 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)
  - 0265/263-865
  - koporsók, kellékek, - 0745-606-215
  - koszorúk - 0745-606-269
  - halottszállítás - 0758-047-604

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268-854-es telefonon.

CityTv MAROSVÁSÁRHELY
MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA
228-as
a DIGI hálózatban

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

KÜLÖNFÉLÉK

ELSZÁLLÍTUNK bútort, fölöslegessé vált dolgokat, fát, kiüresítünk lakást, elvégzünk különféle építkezési munkálatokat. Tel. 0752-854-364, Damian. (29038)

MEGEMLÉKEZÉS

Szomorú szívvel emlékezünk október 1-jén
id. ASZALÓS GÉZÁRA
halálának 12. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Emlékét őrzi szerető családja. (29109-I)

DORA KÓRHÁZ

Teljes körű ellátás
az egész családnak!

- Szemészet
- Gasztroenterológia
- Kardiológia
- Fül-orr-gégészet
- Érsebészet
- Tüdőgyógyászat
- Plasztikai sebészet

DORA OPTICS

www.doraoptics.ro 0771 195 340

Marosvásárhelyi Rádió România
www.marosvasarhelyiradio.ro
96 FM
106,8 FM
1323 AM

